ΑΡΙΘ. 2,709. ΠΕΡΙΟΔΟΣ ΔΕΥΤΕΡΑ. ΕΤΟΣ ΛΓ΄.

ΑΙΩΝ

ΤΙΜΗ ΤΗΣ ΣΥΝΔΡΟΜΗΣ.

Διὰ τοὺς ἐντὸς τῆς Ἑλληνικῆς Ἐπικρατείας.

Ἐτήσιος	Δραχ.	30
Ἐξαμηνιαία	»	15
Τριμηνιαία	»	8

Τιμὴ καταχωρήσεων δι' ἕκαστον στίχον.... Λεπ. 40

Ἐκδίδεται κατὰ Δευτέραν καὶ Πέμπτην.

ΤΙΜΗ ΤΗΣ ΣΥΝΔΡΟΜΗΣ.

Ἐν Τουρκίᾳ ἐτήσιος	Φράγ.	40
Ἐν Αἰγύπτῳ »	»	44
Ἐν τῇ Ἀμερικῇ δολάρια		10
Ἐν τῇ Εὐρώπῃ	Φράγ.	45
Διὰ τοὺς ἐν Δακίᾳ κατ' ἔτος φλωρία Ὀλανδικὰ		5
Διὰ τοὺς ἐν Ῥωσσίᾳ κατ' ἔτος ῥούβλια ἀργυρᾶ		15

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ, τῇ 30 Αὐγούστου 1871.—Δευτέρα.

Αἱ ἀληθεῖς περὶ ἐκβολάδων ἐκθέσεις τῶν Παρισίων.

Ἐνθυμοῦνται βεβαίως οἱ ἀναγνῶσται ἡμῶν, ὁπόσος ἐγένετο θόρυβος, κατὰ τὴν περὶ ἐκβολάδων συζήτησιν, περὶ ἐκθέσεώς τινος τῆς Μεταλλευτικῆς Σχολῆς τῶν Παρισίων, καθ' ἣν ἡ ἀναλογία τοῦ ἀργύρου, ἐν ταῖς ἐκβολάσιν ἢ ἐν τοῖς μεταλλούχοις χώμασι τοῦ Λαυρίου, ὡρίζετο τερατωδῶς μεγάλη, εἰς δισεκατομμύρια δ' ἐντεῦθεν ὑπολογίζετο τὸ ποσὸν τοῦ ἐκεῖ κρυπτομένου ἀργύρου. Καὶ ἐρρέθη μὲν τότε, ὅτι ὡμολογήθη παρὰ τῆς ἐν Παρισίοις Σχολῆς τὸ λάθος αὐτῆς, ὅπερ ἄλλως τε ἀφ' ἑαυτοῦ κατεδεικνύετο· ἀλλ' ἡ δημοκοπία, χρείαν ἔχουσα νὰ ἐξογκώσῃ, ὅσον ἔνεστι, τὰ ψεύδη, ὅπως ἀσφαλέστερον σαγηνεύσῃ τὸ δημόσιον φρόνημα, ἐξαπατῶσα αὐτὸ, καίτοι καλῶς γινώσκουσα, ὅτι ἡ πρώτη ἐκείνη ἀνάλυσις ἦν ἐσφαλμένη, οὐχ ἧττον ἐπέμεινε, παριστῶσα αὐτὴν, ὡς ἀκριβῆ, διαψεύδουσα δὲ, ὅτι ἔκθεσις ἀντίθετος, διορθοῦσα τὰ σφάλματα τῆς πρώτης, ἀπεστάλη εἰς τὴν ἡμετέραν Κυβέρνησιν.

Ἀπὸ τῆς σήμερον, πᾶσα ἐπὶ τοῦ προκειμένου ἀμφισβήτησις αἴρεται. Παραδίδοντες εἰς τὴν δημοσιότητα καὶ τὴν πρώτην καὶ τὴν δευτέραν ἔκθεσιν τῆς γαλλικῆς Σχολῆς, πεποίθαμεν, ὅτι ἐκπληροῦμεν ἓν καθῆκον πρὸς τὴν δημοσίαν συνείδησιν, ὑποβάλλοντες αὐτῇ τὸ ἀληθὲς, καὶ διασκεδάζοντες πᾶσαν ἐπὶ ἀορίστων λόγων καὶ φημῶν ἀνυποστάτων στηριζομένην διάδοσιν.

Ἡ πρώτη πρὸς τὴν ἡμετέραν Κυβέρνησιν ἀποσταλεῖσα ἔκθεσις, συνεπείᾳ τῆς παρὰ τοῦ ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν Ὑπουργοῦ Κ. Θ. Δηλιγιάννη ἀποστολῆς δείγματος ἐκβολάδων ἐκ τοῦ Λαυρίου καὶ τῆς ἀναλύσεως αὐτοῦ ἐν τῇ École des Mines, εἶχεν ὡς ἕπεται:

«ΜΕΤΑΛΛΕΥΤΙΚΗ ΣΧΟΛΗ.

«ΧΗΜΙΚΟΝ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟΝ.

[«Ἀπόσπασμα ἐκ τῶν ἀρχείων τοῦ δοκιμασικοῦ γραφείου «τῶν μεταλλικῶν οὐσιῶν.»]

«ΠΑΡΙΣΙΟΙ, τὴν 4 Μαΐου 1870.

«Ἀποτέλεσμα τῆς δι' ὑγρᾶς ὁδοῦ ἀναλύσεως τοῦ δείγματος «τοῦ ἀνθρακικοῦ μολύβδου, τοῦ παραδοθέντος ἀπὸ τὸν Κύριον Φωκίωνα Ῥὼκ, ὡς προερχομένου ἀπὸ τὸ Λαύριον (Ἑλλάς).

«Ἐπὶ ἑκατὸν μερῶν τοῦ δείγματος ἐξήχθησαν τὰ ἑξῆς·

«Ὑπόλειμμα ἀργιλλῶδες	29,000
«Ὑπεροξείδιον σιδήρου	27,400
«Ἄσβεστος.	4,600
«Ὀξείδιον μολύβδου.	20,000
«Ἐμπεριεχόμενον ποσὸν μεταλλικοῦ μολύβδου 18,56	
«Ἀρπενικὸν ὀξύ	3,300
«Ὕδωρ καὶ ἀνθρακικὸν Ὀξὺ (ἀπώλεια ἐν πυρί).	14,600
«Ἄργυρος	0,283
	99,183

«Ὁ ἐπὶ τῶν μεταλλείων Μηχανικὸς

L. MERCIER.

Ἐπειδὴ τὸ ἐξαγόμενον τοῦ ἀργύρου ἐθεωρήθη ὑπερβολικὸν καὶ δὲν εἶχε κάμμίαν ἀναλογίαν πρὸς τὰ ἐξαγόμενα τῶν ἐν Ἑλλάδι γενομένων δοκιμασιῶν, ἡ Κυβέρνησις ἐζήτησε παρὰ τῆς ἀνωτέρω Γαλλικῆς Σχολῆς διασάφησιν. Μετά τινα χρόνον, ἔλαβε παρ' αὐτῆς τὴν ἀκόλουθον ἀπάντησιν.

«ΠΑΡΙΣΙΟΙ, 20 Μαρτίου 1871.

«Ὀξυνθρακικὸς μόλυβδος, ἔν τινι σιδηρούχῳ ἀργίλλῳ μεμιγμένῳ μὲ μικρόν τι ποσὸν Χαλικῆς. Τὸ δεῖγμα τοῦτο παρεδόθη ὑπὸ τοῦ Κυρίου Φωκίωνος Ῥὼκ, ἐπιτετραμμένου τῆς «Ἑλλάδος:

«Ἡ παροῦσα ἀπόκρισις ἀναιρεῖ τὴν προηγουμένην.

«Ἡ πρώτη διαβιβασθεῖσα ἀπάντησις περιεῖχε τοὺς ἑπομένους ἀριθμούς.

«Μόλυβδος 0]0	15,10
«Ἄργυρος εἰς 100 χιλιογρ. τοῦ μολύβδου (plomb d'œvre).	0,283 γραμ.

«Οἱ ἀριθμοὶ οὗτοι εἶναι ἀκριβεῖς.

«Βραδύτερον ἐζητήθη πληρεστέρα ἀνάλυσις, ἀλλ' ἔλαβε χώραν λάθος εἰς τὴν ἀντιγραφὴν τοῦ ἀριθμοῦ τοῦ ἀργύρου· διότι, «ἀντὶ νὰ σημειωθῇ ὡς ποσοστὸν τοῦ μολύβδου, ἐσημειώθη ὡς »ποσοστὸν τοῦ μεταλλεύματος. Ἐπανορθοῦντες λοιπὸν τὸ λάθος σημειοῦμεν ἐνταῦθα τοὺς ἀκριβεῖς ἀριθμοὺς ὡς ἑξῆς:

«Ὑπόλειμμα ἀργιλλῶδες	29,000
«Ὑπεροξείδιον σιδήρου.	27,400
«Ἄσβεστος.	4,600
«Ὀξύδειον μολύβδου.	20,000
«Ἀρσενικὸν Ὀξύ	3,300
«Ὕδωρ καὶ ἀνθρακικὸν Ὀξύ	14,600
«Ἄργυρος (ἀριθμὸς διορθωθείς).	0,0427
	98,9427

«Ὁ ἄργυρος. ἀναγόμενος εἰς ἕνα τόνον τοῦ μεταλλεύ«ματος, ἀνέρχεται εἰς 427 γραμμάρια.»

«Ὁ ἐπὶ τῶν μεταλλείων μηχανικὸς
Διευθυντὴς τοῦ γραφείου τῶν δοκιμασιῶν
L. Mercier.

Πόθεν προῆλθε τὸ λάθος; Προῆλθεν, ὡς καὶ ἡ ἔκθεσις ἡ γαλλικὴ ἀναφέρει, διότι, ἐνῷ τὰ 283 γραμμάρια ἀργύρου περιέχονται ἐντὸς ἑκατὸν χιλιογράμμων μολύβδου, εἰς τὴν πρώτην ἔκθεσιν ἐσημειώθη, κατὰ λάθος, ὅτι περιέχονται εἰς ἑκατὸν χιλιόγραμμα μεταλλεύματος, ἢ τοῦ ἀργιλώδους μίγματος. Ἐν τῇ πραγματικότητι ὅμως, ἐντὸς ἑκατὸν χιλιογράμμων τοῦ μίγματος τούτου, ἤτοι τῶν ἐκβολάδων, περιέχονται οὐχὶ ἑκατὸν χιλιόγραμμα μολύβδου, ἀλλὰ μόνον 15,10, ἑπομένως ἀργύρου μόνον 0,0429. Οὕτω ἡ διαφορὰ ἦν μεγίστη καὶ κολοσσαία, ὑπὲρ τὸ ἑξαπλάσιον δὲ καὶ ἥμισυ τοῦ πραγματικοῦ ὑπελογίζετο ἑπομένως τὸ ὁλικὸν ποσόν. Ὅπως δ' ἔτι μᾶλλον νοήσῃ ὁ ἀναγνώστης τὴν διαφορὰν, μεταφέρομεν τὰ ἐξαγόμενα εἰς ἀριθμοὺς ἁπλουστέρους. Κατὰ τὴν πρώτην διαβιβασθεῖσαν ἀνάλυσιν, ἕκαστος τόνος μολύβδου περιεῖχε 15,000 γραμμάρια ἀργύρου· κατὰ τὴν τελευταίαν, τὸ ποσὸν τοῦτο περιορίζεται εἰς 2,300 γραμμάρια. Ἐννοεῖ τις ἐντεῦθεν, ὁποία ἡ κολοσσαία, ἐν τῷ ὑπολογισμῷ τοῦ ὁλικοῦ ποσοῦ, διαφορά. Τὸ δεύτερον δ' ἐξαγόμενον τοῦτο εἶναι σύμφωνον καὶ πρὸς τὰς ἐνταῦθα γενομένας δοκιμασίας, καθ' ἃς εἰς ἕκαστον τόνον μολύβδου εὑρέθη περιεχόμενος ἄργυρος 1500 ἕως 5000 γραμμάρια, καὶ μάλιστα πρὸς τοὺς ἀνέκαθεν ἰσχυρισμοὺς τοῦ Κ. Σερπιέρη, ἐν ταῖς διαφόροις ἀναφοραῖς του, σημειώσαντος πάντοτε, ὅτι ἐν ἑκάστῳ τόνῳ μεταλλεύματος περιέχονται 2000—2500 γραμμάρια ἀργύρου.

Ὑποβάλλοντες εἰς τοὺς ἀναγνώστας ἡμῶν καὶ εἰς τὸ νοήμον Κοινὸν τὰ ἀνωτέρω κείμενα, καὶ τὰ δι' αὐτῶν βεβαιούμενα ἐξαγόμενα, περιττὴν θεωροῦμεν πᾶσαν ἄλλην προσθήκην. Τὰ πράγματα εἰσὶν ἀφ' ἑαυτῶν ἀρκούντως εὔγλωττα, δικαιοῦσι δ' ἡμᾶς καθ' ὁλοκληρίαν καὶ ἐπὶ τούτου, ὡς μὴ ζητήσαντας νὰ διαβουκολήσωμεν τὴν κακὴν συνείδησιν. Πεποίθαμεν, ὅτι, διὰ τοῦ χρόνου, ὁ «Αἰὼν» θὰ δικαιωθῇ ἐν τοῖς πράγμασι καθ' ὁλοκληρίαν, ἐφ' οἷς ἔγραψε καὶ ἰσχυρίσθη ἐπὶ τοῦ λαυριωτικοῦ ζητήματος, ἔτι δὲ θετικώτερον θ' ἀφαιρεθῇ ἡ λεοντῆ τῆς δημοκοπίας, ἀπὸ τῶν εἰθισμένων νὰ περιβάλλωνται αὐτήν.

ΥΣΤΕΡΟΓΡΑΦΟΝ. Εἴχομεν ἤδη γεγραμμένα καὶ στοιχειοθετειμένα τὰ ἀνωτέρω, ὅτε ἀνέγνωμεν τὴν «Ἐφημερίδα τῶν «Συζητήσεων». Ἀφορμὴν λαμβάνουσα αὕτη ἐκ τοῦ ἐν τῷ προηγουμένῳ φύλλῳ ἡμῶν δημοσιευθέντος ἐπὶ τοῦ προκειμένου συντόμου Διαφόρου ἰσχυρίζεται: α) ὅτι ὑπάρχει πράγματι ἔκθεσις τοῦ Κ. Ῥαγκαβῆ πρὸς τὴν Κυβέρνησιν, βεβαιοῦσα, ὅτι, «κατὰ «τὰς ἀναλύσεις, τὰς γενομένας ἐσχάτως καὶ ἐπίτηδες ὑπὸ τῆς «Μεταλλευτικῆς Σχολῆς τῶν Παρισίων, καὶ κατὰ τοὺς ὑπ' αὐ«τῆς γενομένους ὑπολογισμοὺς ἐπὶ τοῦ ποσοῦ τῶν καταμετρη«θεισῶν ἐν Ἑλλάδι ἐκβολάδων τοῦ Λαυρίου, ὅπως ἐσημειώθη «τοῦτο ὑπὸ τῆς Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως, ἡ ἀξία τῶν ἐκβολά«δων αὐτῶν ἀνέρχεται εἰς ἓν δισεκατομμύριον καὶ τετρακόσια «πεντήκοντα ἑκατομμύρια φράγκων»· β) ὅτι ὁ Κουμουνδοῦρος ἀποκρύπτει καὶ ἀπὸ τῶν συναδέλφων του αὐτῶν τὴν ἔκθεσιν αὐτήν· γ) ὅτι ἡ ἀπὸ 8(20) Μαρτίου ἔκθεσις τῆς Μεταλλευτικῆς Σχολῆς τῶν Παρισίων, μετὰ τὴν τοῦ Κ. Ῥαγκαβῆ, θεωρεῖται, «ὡς ὑποβολιμαία καὶ ἀναξία πίστεως·» δ) ὅτι ὁ Κ. Σερπιέρης «ἀπέσυρεν ἐπισήμως» τὴν περὶ παραιτήσεως ἀπὸ πάσης ἐπὶ τοῦ Λαυρίου ἀξιώσεως του πρότασιν, ἀντὶ 20,000,000 δραχμῶν.

Μετὰ τὴν δημοσίευσιν τῶν κειμένων ὁλοκλήρων ἀμφοτέρων τῶν ἐκθέσεων τῆς Μεταλλευτικῆς Σχολῆς τῶν Παρισίων, ἀποβαίνει, νομίζομεν, περιττὴ πᾶσα συζήτησις, καὶ ἡ θέσις ἡμῶν ἀλλάσσει ὅλως. Ἡμεῖς ὑποβάλλομεν ἐνώπιον τοῦ Κοινοῦ θετικὰ καὶ ὡρισμένα πράγματα, κείμενα, ἃ ζητήσαντες ἐλάβομεν ἀπὸ τοῦ Ὑπουργείου· διότι ἐθεωρήσαμεν ὡς καθῆκον ἡμῶν πρώτιστον, νὰ παραδώσωμεν εἰς τὴν δημοσίαν κρίσιν αὐθεντικὰ καὶ ὡρισμένα κείμενα, τὴν δὲ Κυβέρνησιν ἐκρίναμεν ὑπόχρεων νὰ πράξῃ τὸ τοιοῦτον. Τί εἰς ταῦτα ἀντιτάσσει ἡ «Ἐφημερὶς τῶν Συζητήσεων;» Κείμενα αὐθεντικὰ ἄλλα; Ὄχι· γράφει μόνον, ὅτι ὁ Κουμουνδοῦρος ἔλαβεν ἄλλην ἔκθεσιν, ὑπολογίζουσαν εἰς ἑκατομμύρια τὰς ἐκβολάδας, ἣν ὅμως ἀποκρύπτει. Καὶ διατί νὰ τὴν ἀποκρύπτῃ, ἐνῷ αὐτὸς πρώτιστον ἔχει συμφέρον νὰ βεβαιωθῶσι τὰ δισεκατομμύρια τῆς δημοκοπίας, ἀφοῦ ὑποκύψας ἐν στιγμῇ ἀκατανοήτῳ εἰς τὴν πίεσιν αὐτῆς ἀπεδέχθη τὰ συμπεράσματά της καὶ τὰς ἀπαιτήσεις της, ἀφοῦ υἱοθετήσας ὅ,τι ἐνδομύχως δὲν ἠδύνατο ἐν οὐδενὶ λόγῳ νὰ παραδεχθῇ, ὡς ὀρθὸν, ὡς δίκαιον, ὡς νόμιμον, ὑφίσταται σήμερον τὰς ἐντεῦθεν δυσχερείας; Καὶ ὁ Κουμουνδοῦρος εἶναι ἆρά γε τόσῳ ἁπλοῦς, ὅπως ἀποκρύψῃ ἔκθεσιν τοῦ κ. Ῥαγκαβῆ, ἥτις τάχιον ἢ βράδιον μέλλει νὰ ἴδῃ τὸ φῶς τῆς δημοσιότητος, καὶ νὰ ἐκτεθῇ μετά τινας ἡμέρας εἰς τὴν κοινὴν κατάκρισιν; Εἶναι ΨΕΥΔΟΣ παρατολμότατον, ὅτι εἰς τὸ ὑπουργεῖον ἡμῶν ἐστάλη ἔκθεσις τοῦ Κ. Ῥαγκαβῆ, ἢ μᾶλλον ἔκθεσις τῆς Μεταλλευτικῆς Σχολῆς τῶν Παρισίων ἄλλη παρὰ τὴν ἀπὸ 8 (20) Μαρτίου 1871 ἀποσταλεῖσαν, τὴν διορθοῦσαν τὸ ἐν τῷ πρὸ ἔτους γενόμενον λάθος, καὶ ἣν ἀνωτέρω κατεχωρίσαμεν. Ἀπέναντι τῆς θετικῆς, τῆς ὡρισμένης διαβεβαιώσεως, ἣν ἔχομεν ἀπὸ τοῦ στόματο; αὐτοῦ τοῦ Κ. Κουμουνδούρου πᾶσα περὶ ὑπάρξεως ἄλλης ἐκθέσεως διαβεβαίωσις τῆς «Ἐφημερίδος τῶν Συζητήσεων» εἶναι προσοχῆς ἀναξία. Ἡμεῖς δημοσιεύομεν κείμενα θετικὰ, ὡρισμένα, αὐθεντικά· σεῖς φέρετε κενοὺς λόγους, ἀκούσματα. Πρέπει δὲ νὰ ὑποθέτητε λίαν εὔηθες τὸ ἑλληνικὸν Κοινὸν, ὅπως νομίζητε, ὅτι τοῦτο δὲν ἐκτιμᾷ τὰ τεχνάσματά σας, καὶ ὅτι, ἀποῤῥίπτον τὰ αὐθεντικὰ καὶ ὡρισμένα κείμενα, θὰ πιστεύσῃ εἰς τὰς ἀορίστους, ἄνευ ἡμερομηνίας, ἄνευ ἀριθμοῦ, ἄνευ κειμένων φρασεολογίας σας.

Καθόσον ἀφορᾷ τὸν τελευταῖον ἰσχυρισμὸν τῆς «Ἐφημερίδος τῶν Συζητήσεων», μεθ' ὅλης τῆς ἐπισημότητος καὶ τῆς ἀκριβείας, μεθ' ὅλης τῆς βεβαιότητος, ἐσμὲν εἰς θέσιν νὰ διαβεβαιώσωμεν τοὺς πάντας, ὅτι ἡ ἐν Λαυρίῳ Ἑταιρία ἐμμένει καθ' ὁλοκληρίαν εἰς τὰς πρώτας προτάσεις της, περὶ παραχωρήσεως πάντων τῶν ἐν Λαυρίῳ δικαιωμάτων της, καταστημάτων της, ἔργων της, ἰδιοκτησιῶν της ἐπὶ σκωριῶν ἢ ἄλλων γαιῶν, ὅτι δὲ διαβουκολοῦσι καὶ ἐξαπατῶσι τὸ δημόσιον φρόνημα, καὶ ἀποδεικνύονται ἄντικρυς κακῆς πίστεως ἐκεῖνοι, οἵτινες ἀφ' ἑνὸς μὲν λέγουσιν, ὅτι ἐν Λαυρίῳ ὑπάρχουσι δισχίλια ἑκατομμύρια φράγκων ἐναποτεθειμένα, ἀφ' ἑτέρου δὲ, δὲν ἀποτολμῶσι νὰ ὑποστηρίξωσι τὴν παραδοχὴν τῶν προτάσεων τῆς ἑταιρίας Ῥοῦ καὶ Συντρ. ἐπὶ παραχωρήσει τούτων, ἀντὶ ἐλαχίστου ποσοῦ σχετικῶς, ἀντὶ τῆς ὠφελείας τῆς ἀμέσου καὶ ἄνευ διακοπῆς ἐξακολουθήσεως τῆς ἐκκαμινεύσεως, καὶ τῶν ἄλλων ἐκμεταλλευτικῶν ἔργων, ὑπὲρ τοῦ δημοσίου τῆς Ἑλλάδος. Τί ἕτερον ἀποδεικνύει ὁ δισταγμὸς οὗτος, ἢ ὅτι οἱ περὶ δισεκατομμυρίων γράφοντες οὐδὲν πιστεύουσιν, ὅτι οἰκτρῶς μόνον δημοκοποῦσι καὶ συκοφαντοῦσι, καὶ ὅτι μηδεμίαν ἔχουσιν ὡρισμένην καὶ θετικὴν πεποίθησιν;

Ἀρκετὰ βαθέως ἐμπήξαντες μέχρι τοῦδε τὸ ἐγχειρίδιον τῆς δημοκοπίας εἰς τὰ πλευρὰ τῆς Πατρίδος, διατὶ εἴσθε εἰσέτι τοσοῦτον ἄσπλαγχνοι, ὅπως τὸ στρέψητε ἀκόμη ἐντὸς αὐτῶν; Δὲν εἶναι ἀρκοῦντα ἆρά γε τὰ μέχρι τοῦδε γενόμενα ἀτοπήματα καὶ αἱ ἀπειλούμεναι ταπεινώσεις, καὶ νέας θέλετε νὰ προκαλέσητε οἰκτρὰς σκηνάς;

Προκληθεῖσαι ἐπεξηγήσεις.

Ἡ Indépendance Hellénique, βαρέως φέρουσα τὰς παρατηρήσεις, ἃς ἀπηυθύναμεν αὐτῇ, ἐφ' ὅσων ἔγραψε πρὸ ἡμερῶν ἀπαντήσαντες εἰς τὴν κατ' οὐσίαν ἐξυβριστικὴν καὶ προσβλητικὴν περὶ Ἑλλάδος, ὅσῳ καὶ ζημιώδη διατριβὴν, ἣν κατεχώρισεν ὁ Κ. Μεζιὲρ ἐν τῇ «Ἐπιθεωρήσει τῶν δύω Κόσμων», ἐπιφέρει ἰδέας τινὰς περὶ γενικωτέρων τινων γεγονότων, καὶ περὶ ἡμῶν ἰδίως, ἃς δὲν δυνάμεθα νὰ παρέλθωμεν ἐν σιωπῇ.

«Ὁ Αἰὼν», γράφει ἡ Indépendance, «ὅστις ἀγαπᾷ τὴν «Ῥωσσίαν, κάλλιον, νομίζομεν, ἔπραττεν, εἰ ἐμελέτα τοὺς λό«γους τοῦ Διαδόχου τῆς Ῥωσσίας πρὸς τὸν στρατηγὸν Λεφλῶ, «καὶ εἰ ἀνεμιμνήσκετο, ὅτι ἐν τῇ Κριμαίᾳ οἱ Γάλλοι, νικήσαν«σαντες, οὔτε ἐσύλλησαν τοὺς κατοίκους, οὔτε ἔσφαξαν τοὺς «ἐθελοντὰς, οὔτε ἀφήρεσαν ἀπὸ τῆς Ῥωσσίας ἐπαρχίας, οὔτε «ἀπῄτησαν ἀποζημίωσιν. Παραβάλλων δὲ τὴν διαγωγὴν τῶν «Γάλλων πρὸς τὴν τῶν Γερμανῶν, ἄς μᾶς εἴπῃ, μετὰ τίνων ἐ«τάχθη ἡ γενναιοφροσύνη, ἡ αὐταπάρνησις καὶ ἡ ἀληθὴς δόξα.»

Εἶναι ἀληθὲς, ὅτι ὁ «Αἰὼν» ἀγαπᾷ τὴν Ῥωσσίαν, ὡς ἀγαπᾷ πᾶσαν ἄλλην Δύναμιν, ἥτις ἢ συνετέλεσεν εἰς τὴν ἀναγέννησιν τῆς Ἑλλάδος, ἢ παρέχει ἐχέγγυα, ὅτι ἐν τῷ μέλλοντι θὰ ὑποστηρίξῃ τὰς τάσεις τοῦ Ἑλληνισμοῦ εἰς τὴν περαιτέρω ἀνάπτυξίν του. Ἀλλ' ἡ συνάδελφος ἐφημερὶς, καὶ εἴ τις ἄλλος, ἀπατῶνται δεινὴν ἀπάτην, ἐὰν ὑποθέτωσιν, ὅτι, διότι ὁ «Αἰὼν» δὲν ἐξυβρίζει, ὡς αὐτοὶ, τὴν Ῥωσσίαν, ὡς βάρβαρον καὶ ὀμώσασαν τὴν καταστροφὴν τοῦ Ἑλληνισμοῦ, ἐννοεῖ ἀφ' ἑτέρου νὰ ἀκολουθῇ τυφλῶς τὴν ἐκ Πετρουπόλεως φωνήν. Ἰδίως δὲ ἐπὶ τοῦ προκειμένου ἐκτρέπεται ἡ «Ἑλληνικὴ Ἀνεξαρτησία» τοῦ ὑφισταμένου, ἐὰν νομίζῃ, ὅτι οἱ οἱοιδήποτε λόγοι, εἴτε τοῦ Αὐτοκράτορος τῆς Ῥωσσίας, εἴτε τοῦ Διαδόχου του, εἴτε τοῦ Γκορτζακὼφ, δυνατὸν ἦτο νὰ ἐπηρεάσωσι τὰς κρίσεις καὶ τὴν πορείαν ἡμῶν ἐπὶ ζητήματος γενικωτάτου, ἐφ' οὗ, κρίνοντες, ὡδηγήθημεν ἐκ σκέψεων καθαρῶς ἑλληνικοῦ συμφέροντος, οὐδέποτε δ' ἐξ ἐμπνεύσεων ἀλλοτρίων. Δύναται ὁ Διάδοχος τῆς Ῥωσσίας, καὶ αὐτὸς ἔτι ὁ Αὐτοκράτωρ τῆς Ῥωσσίας, νὰ εἴπωσιν ὅ,τι ἂν θέλωσι περὶ Γαλλίας καὶ περὶ Γερμανίας· τὸ τοιοῦτον κατ' οὐδὲν δύναται νὰ ἐπηρεάσῃ ἢ νὰ μεταβάλῃ τὰς κρίσεις ἡμῶν· διότι ἐκεῖνοι μὲν κρίνουσιν, ὡς Ῥῶσσοι καὶ ὑφ' ἃς διατελοῦσιν ἐμπνεύσεις, ἡμεῖς δὲ κρίνομεν, ὡς Ἕλληνες καὶ ὑπὸ συμφέροντα ἴδια. Ἀγαπῶμεν τὴν Ῥωσσίαν, τὴν σεβόμεθα, εὐγνωμονοῦμεν αὐτῇ, ἔτι δὲ μᾶλλον, ἐν πεποιθήσει θεωροῦμεν τὴν ἐνίσχυσίν της καθ' ἑαυτὴν καὶ τὸν κρείττονα ὀργανισμόν της, ὡς μίαν πρόσθετον ὑπὲρ τοῦ ἑλληνικοῦ μέλλοντος ἐγγύησιν· ἀλλὰ τοῦτο οὐδόλως σημαίνεται, ὅτι ὡς κύμβαλα ἀλαλάζοντα θὰ ἐπαναλαμβάνομεν ὅ,τι ἐν Πετρουπόλει λέγεται, ἐπὶ ζητημάτων συνδεομένων τῷ ἰδανικῷ συμφέροντι, ἢ ἐπὶ τῶν ἐν τῷ κόσμῳ διαδραματιζομένων.

Ἀλλ' ὁ Διάδοχος τῆς Ῥωσσίας εἶπε τῷ στρατηγῷ Λεφλῷ τοὺς λόγους, οὓς φύλλα τινὰ εὐρωπαϊκὰ ἠξίωσαν, ὅτι ἀπηύθυνε πρὸς αὐτόν; Τὸ τοιοῦτον δὲν εἶναι βεβαιωμένον αὐθεντικῶς, οὔτε δύναταί τις νὰ στηριχθῇ, ἐπὶ τόσῳ σπουδαίων πραγμάτων, εἰς τὰ ἀβέβαια ἀγγέλματα ἐφημερίδων τινῶν. Ἀλλὰ, καὶ

ἂν εἶπε λόγους τοιούτους, οἱ λόγοι τῶν Διαδόχων οὐδαμοῦ θεωροῦνται καὶ κρίνονται, ὡς ἡ ἔκφρασις τῆς καθεστώσης πολιτικῆς, ἣν ἐκπροσωποῦσι καὶ διατυποῦσι μόνον οἱ ἐπὶ τοῦ θρόνου καθήμενοι. Ἑτέρωθεν δὲ ἡ ἱστορία τῶν ἡγεμόνων ἀπέδειξεν, ἄνευ ἐξαιρέσεως σχεδόν, ὅτι οἱ Διάδοχοι, ἀναβαίνοντες τὸν θρόνον τῶν πατέρων των, ἀναδείκνυνται ἄλλοι, καὶ ὅτι συνήθως πᾶν ἄλλο ἐπιδιώκουσι καὶ ἐφαρμόττουσιν, ἢ ὅ,τι, μὴ καθήμενοι ἐπὶ τοῦ θρόνου καὶ μὴ κυβερνῶντες, ἤτοι μὴ ἔχοντες εὐθύνην, ἐπηγγέλλοντο καὶ διέδιδον. Ὑπὸ τοὺς ὅρους τούτους, κρινομένη τῆς Ῥωσσίας ἡ πολιτική, ὅλως ἀλλοία εἶναι, ἢ ὡς εὐαρεστοῦνται νὰ τὴν ὑποθέτωσι γαλλικά τινα φύλλα, εἰς ἃ ἡ συνάδελφος ἡμῶν «Ἀνεξαρτησία» φαίνεται παρέχουσα τυφλὴν πίστιν, διότι ὑπὲρ τὸ μέτρον ἀγαπᾷ τὴν Γαλλίαν, οὐχὶ δ' ὑπὸ ὅρους, ὡς ὁ «Αἰὼν» ἀγαπᾷ τὴν Ῥωσσίαν. Ἐὰν οἱ λόγοι τοῦ Διαδόχου τοῦ ῥωσσικοῦ θρόνου ἦσαν ἡ ἀληθὴς ἔκφρασις τῆς πολιτικῆς τῆς Ῥωσσίας, τί εἰσι τότε αἱ ἐκ μέρους τοῦ αὐτοκράτορος Ἀλεξάνδρου δοθεῖσαι ἀμοιβαὶ εἰς τοὺς νικήσαντας τὴν Γαλλίαν καὶ ἀπ' αὐτῆς ἀφαιρέσαντας ἐπαρχίας στρατηγούς, τί τὰ ἐπὶ τῇ νίκῃ τῆς Γερμανίας ἄμεσα καὶ θερμὰ συγχαρητήρια τοῦ ἡγεμόνος τῶν Ῥώσσων πρὸς τὸν αὐτοκράτορα Γουλιέλμον; Εἶναι δυνατὸν νὰ παραδεχθῇ τις τοιαύτην ἀντίφασιν, τοιαύτην ἐπιπολαιότητα, τοιαύτην ἀκριτομυθίαν ἐκ μέρους σοβαροῦ καὶ νοήμονος ἡγεμόνος, ἀκολουθοῦντος πολιτικὴν ἀρχαίαν καὶ ἀναλλοίωτον; Ἂς μᾶς ἐπιτρέψῃ λοιπὸν ἡ Indépendance νὰ τῇ παρατηρήσωμεν, ὅτι πάντα τὰ ἐσχάτως περὶ πολιτικῆς τῆς Ῥωσσίας γραφέντα, ἔν τισι γαλλικαῖς ἐφημερίσιν, εἰσὶν ἕωλα καὶ ὅλως ἀσυνάρτητα ῥήματα, μετὰ μειδιαμάτων ἀναγνωσθέντα παρὰ τοῦ σοβαροῦ κοινοῦ, καταταχθέντα δ' εἰς τὴν μακρὰν σειρὰν τῶν κενολογημάτων, δι' ὧν ὁ πολὺς γαλλικὸς Τύπος ἔθρεψε τὸ εὔπιστον κοινὸν τῆς Γαλλίας, ἀπὸ ἀτυχήματος εἰς ἀτύχημα ὁδηγήσας αὐτό. Ἐάν, ὡς τοιαῦτα δὲν ἐλάβομεν ὑπ' ὄψιν τὰ θρυλληθέντα ῥήματα τοῦ Διαδόχου τῆς Ῥωσσίας, καὶ ἐπ' αὐτῶν δὲν ἐστηρίξαμεν κρίσεις γενικωτέρας, νομίζομεν, ὅτι δὲν ἐσφάλαμεν, ὡς δὲν ἐσφάλαμεν εἰς τὰς κρίσεις ἡμῶν, ὅτε δὲν ἀπεμιμούμεθα τὴν συνάδελφον «Ἀνεξαρτησίαν», ἁρπάζοντες ὡς ῥήματα εὐαγγελικὰ καὶ τυφλῶς πιστεύοντες εἰς τὰ πολεμικὰ ἢ εἰς τὰ πολιτικὰ δελτία τῆς κυβερνήσεως τῆς ἐθνικῆς ἀμύνης.

Ἡ Indépendance ἐπιμένει ἰσχυριζομένη, ὅτι οἱ γερμανικοὶ στρατοὶ ἀπεδείχθησαν ἄντικρυς ληστρικοί, ἐπιδραμόντες εἰς τὴν Γαλλίαν, διότι ἐσύλλησαν καὶ ἐφορολόγησαν οἰκτρῶς τοὺς Γάλλους, ἐνῷ οἱ Γάλλοι, νικηταὶ ὄντες ἄλλοτε, καὶ ἰδίως ἐν τῇ Κριμαίᾳ, ἀπεδείχθησαν ἀφιλοκερδεῖς, γενναιόφρονες καὶ ὑπερήφανοι, μηδὲν καταδεχθέντες νὰ λάβωσιν ἀπὸ τοῦ ἡττηθέντος. Ἐάν τις ἄλλος ἔγραφε ταῦτα, δὲν ἠθέλομεν ξενισθῆ· ἀναγινώσκοντες ὅμως τοιαῦτα ἱστορήματα ἐν ἐφημερίδι, ἣν διακρίνει κάλαμος σοβαρὸς καὶ πεπαιδευμένος, ἀληθῶς μένομεν ἐμβρόντητοι καὶ ἀποροῦντες, εἰς τί ν' ἀποδώσωμεν τοιαύτην σύγχυσιν καὶ τοιαύτην πρὸς τὰ πράγματα ἀντίθεσιν.

Ἐὰν ἐν τῇ Κριμαίᾳ οἱ Γάλλοι μετῆλθον τρόπους αὐστηροὺς καὶ ἀνοικείους πρὸς τοὺς κατοίκους αὐτῆς, δὲν εἴμεθα εἰς θέσιν οὔτε νὰ τὸ βεβαιώσωμεν, οὔτε νὰ τὸ ἀναιρέσωμεν. Πολλὰ εἰσὶ καὶ τὰ τότε ῥηθέντα, αἱ δὲ ῥωσσικαὶ ἐκθέσεις καὶ αἱ ῥωσσικαὶ ἐφημερίδες πλήρεις εἰσὶν ἀφηγημάτων λεηλασιῶν ἐκκλησιῶν καὶ πωλήσεως τῶν σκευῶν αὐτῶν παρὰ τῶν ἀγγλογάλλων, ἐκβιάσεων καὶ ἁρπαγῶν παντοίων, ἐπιθέσεων κατὰ πόλεων ἀνοχυρώτων, ὡς αἱ τὰς οἰκίας τῆς Ὀδησσοῦ διαπεράσασαι σφαῖραι τὸ μαρτυροῦσι μέχρι σήμερον. Ἀλλὰ τὰ τοιαῦτα δὲν λαμβάνομεν au pied de la lettre. Ἕκαστος ἔχει συμφέρον νὰ ἐξογκώνῃ τὰ σφάλματα τοῦ ἐχθροῦ του. Γινώσκοντες δ' ἄλλως τε, ὅτι ὁ πόλεμος εἶναι καθ' ἑαυτὸν συμφορά, δὲν τασσόμεθα εἰς τὴν τάξιν τῶν ἰδεολόγων ἐκείνων, οἵτινες παραδέχονται, ὅτι δύναται ἡ τοιαύτη μεταξὺ λαῶν πάλη νὰ διεξαχθῇ, ὑφ' οὓς τύπους διεξάγεται ἡ ἁπλῆ μονομαχία, καὶ ὅτι κατορθοῦται πειθαρχία ἀρκούντως ἰσχυρά, ὅπως τὰ πάντα προΐδῃ καὶ τὰ πάντα προλάβῃ. Οὕτω, ἐὰν τὰ γαλλικὰ πλήθη προέβησαν ἐν Κριμαίᾳ εἰς ἀτοπήματα, οὐδόλως τὸ τοιοῦτον καταλογίζομεν αὐτοῖς, διότι τὰ τοιαῦτα θὰ ἦσαν συνέπειαι ἀναπόφευκτοι τοῦ πολέμου. Ἐπίσης ἐὰν οἱ πολυάριθμοι καὶ τροπαιοῦχοι γερμανικοὶ στρατοὶ ἐξετράπησαν εἴς τινα ἀτοπήματα ἐν τῇ Γαλλίᾳ, οὐδόλως τὸ τοιοῦτον δύναται νὰ ἐκπλήξῃ τὸν εἰλικρινῆ κριτήν. Ἔχομεν δὲ ἀνάγκην νὰ ὑποσημειώσωμεν, ὅτι ἡ καλὴ κατάστασις, εἰς ἣν ἀφέθησαν αἱ χῶραι, ἃς οἱ Γερμανοὶ κατέσχον, κατάστασις, ἣν οἱ πάντες ὁμολογοῦσι, καὶ ἡ πειθαρχεία ἡ κρατήσασα ἐν αὐτοῖς, ὡς τοῦτο καὶ ὡμολόγησαν καὶ ὁμολογοῦσι πάντες οἱ ἑαυτοὺς σεβόμενοι Γάλλοι δημοσιογράφοι καὶ ὑπολήψεως παγκοσμίου ἀπολαύοντες, δὲν εἶναι δεῖγμα τρανόν, ὅτι προσεπάθησαν νὰ πράξωσι, καὶ κατώρθωσαν νὰ πράξωσι τὸ ἧττον κακόν; Λίαν δ' ἀστεῖοι ἀποδείκνυνται οἱ ἰσχυριζόμενοι, ὅτι οἱ Γερμανοί, κηρυχθέντος κατ' αὐτῶν πολέμου ἐξοντώσεως καὶ κληθείσης εἰς ὑπηρεσίαν τοῦ πολέμου τούτου τῆς ληστρικῆς τάξεως τῶν ἐλευθέρων καλουμένων σωμάτων, ἅτινα οὐδένα ἀναγνωρίζουσιν ἐκ τῶν νόμων τοῦ τακτικοῦ πολέμου, ὤφειλον νὰ σταυρώσωσι τὰς χεῖρας καὶ νὰ μὴ ζητήσωσι νὰ ἐμπνεύσωσι τὸν τρόμον. Ἡ συνάδελφος «Ἀνεξαρτησία» δέ, ἡ τόσῳ πικρῶς κατακρίνουσα τοὺς Γερμανούς, ὡς ἐκτραπέντας εἰς ὠμότητας καὶ εἰς ἀτοπήματα, ἐν τῇ Γαλλίᾳ, καὶ βαρβάρους ἀποκαλοῦσα αὐτούς, διότι, πράξαντες ὅ,τι πάντες πράττουσιν, ἐτουφέκισαν στρατιώτας μὴ τακτικούς, ἐκ τῶν ἐλευθέρων καλουμένων σωμάτων, δὲν εἶχε χρείαν νὰ ὁδεύσῃ ὁδὸν μακράν, ὅπως σχηματίσῃ ἀκριβεστέραν καὶ ὀρθοτέραν ἰδέαν. Οὕτω δὲν ὑπομιμνήσκομεν αὐτῇ τὰ δεινά, ἅτινα ἡ Γερμανία ὑπέστη ὑπὸ τῶν δημοκρατικῶν καὶ αὐτοκρατορικῶν στρατῶν τῆς Γαλλίας, κατὰ τὰ τέλη τῆς παρελθούσης καὶ τῆς ἐνεστώσης ἑκατονταετηρίδος, οὔτε ὅσα τὸ Παλατινάτον εἶδε κακουργήματα παρὰ τῶν στρατῶν τοῦ Λουδοβίκου ΙΔ'., οὔτε ὅσας ἡ Ῥωσσία ὑπέστη συμφορὰς ἐν ἔτει 1812, οὔτε τὰς ἁρπαγάς, ἃς οἱ τροπαιοῦχοι Γάλλοι ἐνήργησαν καθ' ἅπασαν τὴν Εὐρώπην, καὶ τὰς κολοσσαίας φορολογίας, ἃς ἐπέβαλον εἰς τοὺς ἀτυχεῖς κατοίκους τῶν παρ' αὐτῶν κατακτηθεισῶν χωρῶν. Ἀντὶ νὰ ὑποχρεώσωμεν τὴν συνάδελφον «Ἀνεξαρτησίαν» εἰς προσπαθείας ἀναμνήσεως τοιαύτας, αἵτινες πιθανὸν νὰ τὴν κουράσωσι, καὶ τοῦτο οὐδόλως διώκομεν, ἀρκούμεθα νὰ τὴν παρακαλέσωμεν ν' ἀναμνησθῇ τὰ παρὰ τὸ πλευρὸν καὶ ὑπὸ τὰς ὄψεις ἡμῶν ἐν αὐτῇ τῇ Ἑλλάδι λαβόντα χώραν. Καθ' ἣν ἐποχήν, ἐν ἔτει 1832, οἱ Γάλλοι στρατιῶται ἔσφαξαν ἐν Ἄργει, ἤτοι ἐν χώρᾳ φιλικῇ καὶ οὐχὶ πολεμίᾳ, ὑπὲρ τὰ 200 γυναικόπαιδα καὶ πολίτας, ἀπήντησαν, διὰ τοῦ ἀρχηγοῦ των, τοῦ διατάξαντος τὴν σφαγήν, ὅτι ἔπραξαν τὸ τοιοῦτον, ἵνα ἐμπνεύσωσι τὸν τρόμον. Ὅτε, ἐπίσης ἐν πλήρει εἰρήνῃ καὶ ἐνῷ ἡ Ἑλλὰς δὲν διετέλει εἰς πόλεμον πρὸς τὴν Γαλλίαν, οἱ γαλλικοὶ στρατοί, πᾶν διεθνὲς νόμιμον περιφρονοῦντες, καὶ ἄνευ τῆς ἐλαχίστης προειδοποιήσεως, καὶ παρὰ τὰ συμπεφωνημένα, εἰσέβαλλον εἰς μίαν ἰδιωτικὴν οἰκίαν τῶν Ἀθηνῶν, κατελάμβανον αὐτὴν διὰ τῆς λόγχης, ἠπείλουν, ὅτι θὰ τὴν καύσωσι καὶ θὰ φονεύσωσι πάντας τοὺς ἐν αὐτῇ, ἐὰν ἡ ἐλαχίστη ἀντίστασις ἐγίνετο, ἁρπάζοντες δὲ τὴν περιουσίαν ἰδιώτου τὴν ἐσκόρπιζον εἰς τὰς ὁδούς, καὶ ἀφῄρουν, θανάτῳ ἀπειλοῦντες, οἰκογενειάρχην ἀπὸ τῶν κόλπων τῆς οἰκογενείας του, οὐχὶ διότι ἐφόνευσε Γάλλον τινά, ἀλλὰ διότι καὶ αὐτὸς δὲν συγκατένευε νὰ ἐγκαινιάζῃ τὴν παράνομον, τὴν ἀνήθικον, καὶ παρὰ πᾶν νόμιμον γινομένην κατοχὴν τῆς Πατρίδος του, ὅτε λέγομεν, τοιαῦτα διέπραττον οἱ γαλλικοὶ στρατοὶ ἐν ἔτει 1854, ἐν τῇ ἀμάχῳ Ἑλλάδι καὶ ἀφ' ἧς οὐδὲν εἶχον νὰ φοβηθῶσιν, ὁ διοικῶν αὐτοὺς στρατηγὸς Mayran, τῷ συντάκτῃ τοῦ «Αἰῶνος» καὶ τῷ υἱῷ αὐτοῦ, ὡς μόνην δικαιολογίαν ἔφερεν αὐτήν, ὅτι ὤφειλε νὰ δώσῃ ἓν παράδειγμα καὶ νὰ ἐμπνεύσῃ τὸν τρόμον· διότι δὲν ἠνείχετο, παρὰ τὰ πλευρὰ γαλλικοῦ σώματος, νὰ ὑπάρχωσιν ἐφημερίδες, προσβάλλουσαι τὴν Γαλλίαν. Ὁ Ἕλλην συντάκτης τῆς Indépendance, ὅπως κρίνῃ περὶ τῆς ποιότητος τῶν ἐν πολέμῳ πράξεων, καὶ συγκρίνῃ τὴν διαγωγὴν τῶν διαφόρων στρατῶν, καὶ τὰ ἐμπνέοντα αὐτοὺς αἰσθήματα, ἀντὶ νὰ πλεύσῃ εἰς τὴν Κριμαίαν, ἐδύνατο ἀσφαλέστερον νὰ ἀναμνησθῇ, τίνα πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν του διεδραματίσθησαν, τὰ ὁποῖα ὅμως εὐαρεστεῖται νὰ λησμονῇ, ἵνα μὴ ψυχράνῃ ἥρωα, μηδὲν ἀκούοντα καὶ εἰς μηδὲν καμπτόμενον, ὅπως εἰς ἀληθεστέραν, λογικωτέραν καὶ πραγματικωτέραν καταλήξῃ σύγκρισιν· ἐκτὸς ἐὰν παραδέχηται, κατὰ τὴν ἐσχάτως ἀναπτυχθεῖσαν ἐν τῇ Γαλλίᾳ λογικήν, ὅτι οἱ μὲν Γάλλοι δύνανται καὶ νὰ συλλῶσι, καὶ νὰ τουφεκίζωσι, καὶ νὰ φορολογῶσι, καὶ νὰ κατακτῶσι χώρας, καὶ ν' ἁρπάζωσιν ἐπαρχίας ἐκ τῶν γειτόνων των, καὶ νὰ δῃῶσι τὴν χώραν των, καὶ νὰ ἀξιῶσι τὴν κοσμοκρατίαν, οἱ δ' ἄλλοι λαοὶ ὀφείλουσι νὰ κύπτωσιν ὑπὸ τὰ νεύματά των, καὶ νὰ κηρύσσωνται βάρβαροι καὶ ἅρπαγες, ὁσάκις ἢ τοὺς αὐτοὺς μετέρχονται τρόπους, ἢ ἐπιχειροῦσι νὰ ἀναχαιτίσωσι τὴν ὁρμὴν τῶν ἀξιούντων ἑαυτοὺς παγκοσμίους δεσπότας.

Οὔτε ἐπαρχίας ἀπὸ τῆς Ῥωσσίας ἀφῄρεσαν οἱ Γάλλοι, νικήσαντες αὐτήν, οὔτε ἀποζημίωσιν ᾐτήσαντο! Ἀληθῶς μᾶλλον ἀστεΐζεται ἢ σπουδαιολογεῖ ἡ συνάδελφος «Ἀνεξαρτησία», τοιαῦτα γράφουσα, καὶ ἐπὶ τούτοις θαυμάζουσα καὶ ἐξισταμένη. Ἐμπρῶτοις ἀπὸ τῆς Ῥωσσίας ἀφῄρεσαν οἱ Γάλλοι, ὅπως δώσωσιν εἰς τὴν ὑποχείριον αὐτοῖς Τουρκίαν, τὴν ὅλην ἐπαρχίαν τοῦ Ἰσμαηλίου, τὴν ἐξεδίωξαν ἀπὸ τῶν ἐκβολῶν τοῦ Δουνάβεως, καὶ τῇ ἀπηγόρευσαν νὰ ἐγείρῃ φρούρια ἐν τῇ χώρᾳ της, ἢ νὰ ἔχῃ στόλον ἐν τῇ θαλάσσῃ της, τῷ Εὐξείνῳ. Τὰ τοιαῦτα εἶναι μικρὰ ἆρα γε καὶ ἧττον ταπεινωτικὰ εἰς Δύναμιν μεγάλην, οἵα ἡ Ῥωσσία; Δὲν ἐζήτησαν δ' ἀποζημίωσιν, οὐχὶ διότι δὲν ἐπεθύμουν τοῦτο, ἢ διότι δὲν ἤθελον τὸ πράξει, ἀλλὰ διότι δὲν ἐνίκησαν οὔτε ἐξήντλησαν τὴν Ῥωσσίαν, ὡς οἱ Γερμανοὶ ἐνίκησαν καὶ κατέβαλον τὴν Γαλλίαν. Οἱ ἡνωμένοι στρατοὶ τῆς δυτικῆς Εὐρώπης καὶ τῆς Τουρκίας, μεθ' ὅλας τὰς ἑνδεκαμήνους προσπαθείας των, κατὰ γῆν τε καὶ κατὰ θάλασσαν, τί κατώρθωσαν; Οὔτε κἂν νὰ πολιορκήσωσιν, ἀλλὰ νὰ κανονοβολήσωσι καὶ ἡμικατασκάψωσι μίαν προσωρινῶς ὀχυρωθεῖσαν πόλιν. Ἡ ὅλη Ῥωσσία ἔμεινεν ἄθικτος. Οὔτε ἡ Πετρούπολις ἢ ἡ Μόσχα ἐπολιορκήθησαν καὶ ἐκυριεύθησαν, οὔτε τὰ πρώτιστα τῶν φρουρίων της παρεδόθησαν ἢ ἐξεπορθήθησαν, οὔτε οἱ στρατοί της κατὰ ἑκατοντάδας χιλιάδων ᾐχμαλωτίσθησαν, οὔτε ἡ χώρα της κατὰ τὸ ἥμισυ κατελήφθη, οὔτε ὁ αὐτοκράτωρ, οἱ στρατάρχαι καὶ οἱ στρατηγοί της κατέθεσαν τὰ ξίφη των, πρὸ τῶν ποδῶν τῶν νικητῶν, οὔτε ἐπὶ τέλους αὐτὴ ἱκέτευσε τὴν εἰρήνην. Πῶς ἠδύναντο οἱ συμμαχικοὶ στρατοὶ τοῦ 1854 νὰ προβῶσιν εἰς ἄλλους ὅρους, νὰ ἐπιβάλωσι πλείονας ταπεινώσεις τῇ Ῥωσσίᾳ, τῶν ταπεινώσεων, ἃς τῇ ἐπέβαλον; Ἐὰν ηὐτύχουν οἱ συμμαχικοὶ στρατοὶ κατὰ τῆς Ῥωσσίας, ἐν ἔτει 1854, ὡς ηὐτύχησαν οἱ Γερμανοί, ἐν ἔτει 1870, κατὰ τῆς Γαλλίας, ἠθέλομεν ἴδει πολλῷ δεινότερα τῶν ἐσχάτως διὰ τῆς ἐν Φραγκοφορτίῳ συνθήκης ὁρισθέντων κατὰ τῆς Γαλλίας. Ἐν ἔτει 1854 οἱ Ἀγγλογάλλοι ἐθεώρησαν ἑαυτοὺς λίαν εὐτυχεῖς, διότι, ἀντὶ ἐλαχίστων σχετικῶς ζημιῶν, ἐκέρδησαν ὅ,τι ἀνέμενον ν' ἀποκτήσωσιν, ἐν αὐτῇ τῇ Πετρουπόλει ὑπογράφοντες τὴν συνθήκην. Ἡ ἱστορία, ζῶσα μάρτυς, τοιαῦτα ὁμολογεῖ σήμερον, στεντωρείᾳ τῇ φωνῇ.

Ἀλλὰ παραδεχόμεθα, ὅτι οἱ Γάλλοι προσηνέχθησαν ἐπιεικεῖς καὶ γενναιόφρονες τῇ Ῥωσσίᾳ. Τοιαύτην ὅμως ἀπέδειξαν διαγωγὴν ἀνέκαθεν, ὅπως τὸ μερικόν, καὶ ἐπιβληθέν, καὶ ἄλλως ἐξηγούμενον φαινόμενον τοῦ 1854, κηρύξωμεν, ὡς ἀρχὴν ἀναλλοίωτον τῆς νεωτέρας πολιτικῆς αὐτῶν ἐν τῷ πολέμῳ; Δὲν ὑπομιμνήσκομεν τὰς ἁρπαγὰς τῶν ἐπαρχιῶν ἀπὸ τῶν γειτόνων της, εἰς ἃς ἡ Γαλλία προέβη, ὁσάκις τοὺς ἐνίκησε, διότι ταύτας γινώσκει καὶ ὁ ἔσχατος τῶν Γυμνασίων μαθητής· δὲν ὑπομιμνήσκομεν, ὅτι, κηρύξασα τὸν πόλεμον κατὰ τῆς Γερμανίας, ἐν ἔτει 1870, πρόγραμμα ἔθηκεν ἡ Γαλλία τὸν Ῥῆνον, ὃν διεξεδίκει, ὡς ὅριον φυσικὸν αὐτῆς πρὸς τὴν Γερμανίαν· δὲν ἀναγράφομεν, ὅτι ῥητῶς ἐδήλωσεν ὡς σκοπὸν τοῦ ἐσχάτου πολέμου της τὴν εἰς Βερολῖνον εἴσοδον καὶ τὴν ἀπὸ τῆς Γερμανίας ἀφαίρεσιν τῶν παραρρηνίων ἐπαρχιῶν. Ἴσως, χαρακουμένη ὄπισθεν τῶν κοινοτάτων σοφισμάτων, ἅτινα περιοδικῶς ἐπὶ τοῦ προκειμένου ἐῤῥέθησαν, ἡ συνάδελφος «Ἀνεξαρτησία» θ' ἀπαντήσῃ, ὅτι τὸ γαλλικὸν ἔθνος τοιαῦτα δὲν ἐσκόπει νὰ πράξῃ, ἀλλ' ὁ Ναπολέων μόνος. Ἐρχόμεθα εἰς τὰ γεγονότα. Ὅτε ἐν Σολφερίνῳ ἐνίκησε τὴν Αὐστρίαν ἡ Γαλλία, ἔδειξε τὴν ἀφιλοκέρδειαν, ἣν ἡ Indépendance ἀποδίδει εἰς τὴν πολιτικήν της, καὶ ἠρκέσθη ἡ Γαλλία τότε εἰς μόνην τὴν ἰδανικὴν δόξαν; Ἡ ἀφαίρεσις τῆς Λομβαρδίας ἀπὸ τῆς Αὐστρίας, καὶ ἡ ἀφαίρεσις τῆς Σαβαυδίας καὶ τῆς Νικαίας ἀπὸ τῆς Ἰταλίας, ὅπως προστεθῶσιν εἰς τὴν Γαλλίαν καὶ συμπληρώσωσι τὰ φυσικὰ πρὸς τὰ νοτειοανατολικὰ σύνορα τῆς Γαλλίας, διαψεύδουσι πανηγυρικῶς τοὺς ἰσχυριζομένους, ὅτι ἡ Γαλλία πολεμεῖ ὑπὲρ μόνης μιᾶς ἰδέας, ἄνευ ἀποζημιώσεως ὑλικῆς παλαίουσα. Αὐτὴ δ' ἡ παραταθεῖσα ἔκτοτε κατοχὴ τῆς Ῥώμης, πρὸς πίεσιν τῆς Ἰταλίας, καὶ ἡ ἐσχάτη διακήρυξις ὁλοκλήρου τῆς Γαλλίας, ὅτι θὰ διασπάσῃ τὴν Ἰταλίαν, ἅμα ἂν ἀνορθωθῇ ἀπὸ τῆς καταπτώσεως τῆς σήμερον, τί ἄλλο εἰσίν, ἢ ἡ ἐπίσημος διαμαρτύρησις κατὰ τῶν ἰσχυρισμῶν τῆς συναδέλφου «Ἀνεξαρτησίας»; Θὰ εἴπῃ ἴσως, ὅτι ἡ Σαβαυδία καὶ ἡ Νικαία ἐψήφισαν τὴν προσάρτησίν των. Ἐπειδὴ παραδεχόμεθα εὐσυνειδησίαν εἰς τὴν συνάδελφον, δὲν πιστεύομεν, ὅτι τὴν κωμῳδίαν τῶν καθολικῶν ἐπὶ προσαρτήσει ψηφοφοριῶν, τὴν διεξαγομένην ὑπὸ τὴν λόγχην τοῦ νικητοῦ, δύναται σπουδαίως ν' ἀποκαλέσῃ τις ἔκφρασιν ἀληθείας καὶ ἀκραιφνοῦς γνώμης. Ἀληθῶς ἄπορον ἀποβαίνει ἡμῖν, τίνας ἐκλαμβάνουσα τοὺς Ἕλληνας, ἡ ἀθηναϊκὴ ἐφημερὶς τοιαύτας ἐωλοκρισίας γράφει. Ἑαυτὴν μᾶλλον ἀδικεῖ, ἢ τὸ Κοινόν, πρὸς ὃ ἀπευθύνεται, ὑποθέτουσα αὐτὸ ἡ «Ἀνεξαρτησία», ὡς τόσῳ ἀμαθές, ὅπως μὴ ἀναμιμνήσκηται τῶν προσφάτων καὶ εἰσέτι θερμῶν γεγονότων.

Τελευταίαν ὀφείλομεν μίαν ἔτι ἐξήγησιν.

«Ἀναγνωρίζων ὁ «Αἰὼν» τὰ δικαιώματα τοῦ Βίσμαρκ «εἰς τὴν κατάκτησιν τῆς Ἀλσατίας καὶ τῆς Λωῤῥαίνης . . . «ἀναγνωρίζει τὰ δικαιώματα τοῦ Σουλτάνου, ὅπως βασιλεύῃ «ἐπὶ τῶν ἑλληνικῶν ἐπαρχιῶν τῆς Τουρκίας». Τοιαῦτα πρὸς ἡμᾶς γράφει ἡ Indépendance.

Εἰς ἀνισόρροπον, εἰς ἀμαθῆ δημοσιογράφον ἐπιτρέπονται τοιαῦτα ῥήματα· εἰς πεπαιδευμένον ὅμως καὶ πρὸς τὸ εὐρωπαϊκὸν Κοινὸν γράφοντα, τὰ τοιαῦτά εἰσιν ἀσυγχώρητα καὶ προσβάλλοντα τὴν σοβαρότητα τοῦ ἑλληνικοῦ Τύπου. Τί κοινὸν ἀληθῶς μεταξὺ τῆς παρὰ τῶν Τούρκων κατακτήσεως τῶν ἑλληνικῶν ἐπαρχιῶν καὶ τῆς ἐφέτος τελεσθείσης προσαρτήσεως τῆς Ἀλσατίας καὶ μέρους τῆς Λωῤῥαίνης εἰς τὴν Γερμανίαν; Οἱ Τοῦρκοι, ἐφορμῶντες κατὰ τῶν ἑλληνικῶν χωρῶν καὶ ἁρπάζοντες αὐτάς, ἀφοῦ ἐξώντωσαν τοὺς κατοίκους των, ἥρπαζον χώρας, ὅλως ξένας αὐτοῖς, ἀπὸ τῶν ἐκ βαθυτάτων αἰώνων κατοικούντων καὶ κατεχόντων αὐτὰς λαῶν. Τοιοῦτόν τι ὅμως συμβαίνει σήμερον; Ἡ Γερμανία, προσαρτῶσα ἑαυτῇ τὴν Ἀλσατίαν καὶ τὸ γερμανικὸν τμῆμα τῆς Λωῤῥαίνης, δὲν κατακτᾷ, ἀλλ' ἀνακτᾷ ἐπαρχίας ἰδίας, ὡς ἡ Ἑλλάς, προσαρτῶσα τὰς ὑπὸ τὴν Τουρκίαν ἑλληνικὰς ἐπαρχίας, δὲν ἤθελε τὰς κατακτήσει, *ὡς ἀξιοῦσιν οἱ Εὐρωπαῖοι*, ἀλλ' ἀνακτήσει αὐτὰς ἀπὸ τοῦ ἅρπαγος· μετέρχεται δὲ καὶ ἐφαρμόττει τὴν προσφιλῆ τοῖς Γάλλοις πολιτικὴν τῶν φυσικῶν ὁρίων, καὶ τὴν παρὰ τοῦ Τιὲρ ἀνακηρυχθεῖσαν καὶ ὑπὸ τῆς ἐν Βερσαλλίαις Συνελεύσεως ἀνευφημηθεῖσαν πολιτικὴν τῆς ἐξασφαλίσεως τῆς ἰδίας ἐθνότητος, ἔστω καὶ ἐπὶ ζημίᾳ καὶ ἐπὶ ἐξοντώσει τῶν ἄλλων ἐθνοτήτων, τῶν ἐπιπροσθουσῶν αὐτήν, πολιτικὴν καλυφθεῖσαν τοῖς σαγηνεύουσιν ὀνόμασι τῆς «πολιτικῆς τῆς ἰσοῤῥοπίας τῶν δυνάμεων». Καὶ ἐν τίνι ἄλλῳ δικαιώματι ἢ τῷ δικαιώματι τῆς κατακτήσεως, καὶ τίνι ἄλλῳ τρόπῳ, ἢ διὰ τοῦ ξίφους συνέστη ἡ Γαλλία; Ἀπὸ τοῦ Καρόλου Ζ'. οἱ γαλλικοὶ στρατοὶ δὲν ἔπαυσαν εἰσβάλλοντες εἰς τὴν Γερμανίαν. Ἡ Λωῤῥαίνη ἐπὶ ἕνα ὅλον αἰῶνα ἐπάλαισε κατὰ τῆς γαλλικῆς ἐπιδρομῆς· ὁ Λουδοβῖκος ΙΔ'. ἥρπασε τὸ Στρασβοῦργον ἐν πλήρει εἰρήνῃ· ἐπὶ τριάκοντα δ' ἔτη ἡ δημοκρατία τῆς Mulhouse ἀντέστη εἰς τὴν προσάρτησίν της τῇ Γαλλίᾳ. Ἐν ἔτει 1792 ἡ Γαλλικὴ Δημοκρατία ἐκήρυξε τὸν πόλεμον κατὰ τῆς Γερμανίας, μεθ' ὅλας δὲ τὰς ὡραίας φράσεις της, κατέκτησε τὸν Ῥῆνον, μετὰ τεσσάρων ἑκατομμυρίων Γερμανῶν. Τίς δ' ἀγνοεῖ τὴν προδοσίᾳ καὶ ἀπάτῃ κατάκτησιν τοῦ Metz ἐν ἔτει 1552; Βρίθουσι δ' αἱ σελίδες τῆς ἱστορίας τῶν διαμαρτυρήσεων τῶν κατοίκων τῶν κατακτηθεισῶν χωρῶν τούτων ἀπὸ τῆς Γερμανίας, ἀπὸ τοῦ 1552 μέχρι τοῦ 1790, διαμαρτυρήσεων, ἃς ἡ Γαλλία οὔτε κἂν ἠξίωσε ν' ἀκούσῃ· ἔκτοτε δὲ ἓν πνεῦμα ἀντιδράσεως κατὰ τῆς γαλλικῆς κυριαρχίας παρετηρήθη εἰς τὰς χώρας ἐκείνας. Ἡ Γερμανία, ὡς ἡ ἱστορία ἀνακηρύσσει, δὲν κατακτᾷ σήμερον χώρας γαλλικάς, προσαρτῶσα τὴν Λωῤῥαίνην καὶ τὴν Ἀλσατίαν, ἀλλ' ἀνακτᾷ χώραν, διὰ κατακτήσεως ἁρπαγεῖσαν ἀπ' αὐτῆς, χαράσσει δὲ αὖθις τὰ ἀρχαῖα σύνορά της. Ὑπὸ τοιούτους ὅρους ὅσῳ ἀτυχής, τόσῳ καὶ εἰς τὴν ἱστορίαν ἀντικειμένη εἶναι ἡ παραβολὴ τῆς ὑπὸ τῶν Τούρκων κατακτήσεως τῶν ἑλληνικῶν χωρῶν. Στρέφοντες δὲ τὸν λόγον πρὸς τὴν Indépendance, ἀλλ' ἐπὶ τῆς ἱστορίας, οὐχὶ δ' ἐπὶ τῶν ψευδολογημάτων στηριζόμενοι, τῇ λέγομεν, ὅτι ἀναγνωρίζει τὸ δικαίωμα τῆς κατακτήσεως τῶν ἑλληνικῶν ἐπαρχιῶν παρὰ τοῦ Σουλτάνου οὐχὶ ὁ ἐπικροτῶν τὴν ἀπόδοσιν τῆς Ἀλσατίας καὶ μέρους τῆς Λωῤῥαίνης εἰς τὴν Γερμανίαν, ἀφ' ἧς διὰ τοῦ ξίφους ἡρπάγησαν, ἡ μὲν πρὸ δύο αἰώνων μόλις, ἡ δὲ πρὸ αἰῶνος μόλις, ἀλλ' ὁ ἀνακηρύσσων, ὅτι ἐγένοντο αὗται γαλλικαί, διότι κατεκτήθησαν ἁπλῶς παρὰ τῶν βασιλέων τῆς Γαλλίας, χωρὶς νὰ ἐρωτηθῶσιν οἱ κατοικοῦντες αὐτάς. Ἡ Γαλλία κατεῖχε τὴν Ἀλσατίαν καὶ τὴν Λωῤῥαίνην τῷ δικαιώματι μόνῳ, ᾧ κατέχει ὁ Σουλτάνος τὰς ἑλληνικὰς χώρας, ἤτοι τῷ δικαιώματι τῆς βίας καὶ τῆς κατακτήσεως, ἡ δὲ Γερμανία, προσαρτῶσα αὐτὰς σήμερον, πράττει ὅ,τι εἴθε νὰ δυνηθῇ νὰ πράξῃ μίαν ἡμέραν καὶ ἡ Ἑλλάς, ἀνακτῶσα οὐχὶ δὲ κατακτῶσα τὴν Κρήτην, τὴν Θεσσαλίαν, τὴν Ἤπειρον, τὴν Μακεδονίαν καὶ τὰς ἄλλας ἑλληνικὰς χώρας, τὰς διὰ τοῦ ξίφους ὑποταγείσας τῇ τουρκικῇ δυναστείᾳ.

Ἀπαντήσαντες ἐπὶ τῶν οὐσιωδεστέρων ἐπιχειρημάτων τῆς «Ἑλληνικῆς Ἀνεξαρτησίας», κρίνομεν περιττὸν νὰ θίξωμεν ὅσα περὶ πανεθνῶν ὑπὲρ τῆς Γαλλίας συμπαθειῶν τῶν Ἑλλήνων, καὶ περὶ ὁμοφώνου ὑπὲρ αὐτῆς ἐκφράσεως τοῦ ἑλληνικοῦ Τύπου

γράφει. Ἐπὶ τινων ζητημάτων, καὶ μάλιστα ἐπὶ τῶν πραγματικῶν γεγονότων, τῶν γεγονότων τῆς ζώσης ἱστορίας, ὅταν δὲν συγκατανεύῃ τις νὰ ἔχῃ ὁδηγὸν τὴν καλὴν πίστιν, πᾶς λόγος ἀποβαίνει περιττὸς, οὔτε ἡμεῖς βεβαίως θὰ ἀναλάβωμεν τὴν διδαχὴν οἱουδήποτε. Σεβόμεθα βεβαίως τὰς πεποιθήσεις τῆς Indépendance· ἀλλὰ δὲν θὰ μᾶς ἀδικήσῃ, ἐὰν πρὸ τούτων ὁμολογήσωμεν, ὅτι σεβόμεθα τὰ πράγματα καὶ τὴν ἱστορίαν, τὸ Κοινὸν πρὸς ὃ ἀπευθυνόμεθα, καὶ ὅπερ δὲν θεωροῦμεν πρέπον νὰ ἐξαπατῶμεν, ἢ εἰς ἐσφαλμένην ὁδηγῶμεν ὁδὸν, διαστρέφοντες ἐνώπιόν του τὰ πράγματα, ἀρνούμενοι δ' ἀπροκαλύπτως καὶ τολμηρῶς τὴν ἱστορικὴν ἀλήθειαν.

Ἀγγέλου Βλάχου κωμῳδίαι.

[Συνέχεια Ἴδε Ἀρ. «Αἰῶνος» 2705 καὶ 2707]

«Κύριος ἀληθινῶν στόμα ἐμπλήσει
«γέλωτος.» (Ἰὼβ η', 21.)

Ὑπεσχέθημεν τῷ ποιητῇ, ἀνθ' ὅσης ᾐσθάνθημεν ἐκ τῆς ἀναγνώσεως τῶν δραματικῶν ἔργων του ἡδονῆς, νὰ δωρήσωμεν αὐτῷ τὴν ὑπόθεσιν ἐθνικωτάτης κωμῳδίας, ληφθεῖσαν ἐξ αὐτοῦ τοῦ προλόγου του. Ἀλλὰ πρὸ τούτου ἀναγκαζόμεθα νὰ ὑπομνήσωμεν τοὺς ἀναγνώστας ὀλίγιστά τινα περὶ τῆς καταστάσεως τῶν καθ' ἡμᾶς κοινωνιῶν.

Οὐδεὶς ἐκ τῶν ἀγαπώντων τὴν ἀλήθειαν, ὅσον μαύρη καὶ ἂν ἦναι, δύναται ν' ἀρνηθῇ ὅτι σήμερον πανταχοῦ τῆς γῆς ἡ εὐσέβεια ἢ ἐκλύεται ἢ ἐκλείπει· ἡ δὲ ἠθικὴ, μετὰ τὸ ἀπερίσκεπτον αὐτῆς διαζύγιον ἀπὸ τῆς θρησκείας καὶ πρὸ πάντων μετὰ τὰ διδάγματα τῆς βενθαμείου ἢ ὠφεληματικῆς σχολῆς, κατήντησε πρᾶγμα τοσοῦτον ἀόριστον, διφορούμενον καὶ ἐλαστικὸν, ὥστε ὁ ὑπ' αὐτῆς ἐπιβαλλόμενος χαλινὸς ὀλίγον ἰσχύει κατὰ τῶν παθῶν. Ἐν τῇ τοιαύτῃ συγχύσει καὶ καταπτώσει παντὸς θρησκευτικοῦ καὶ ἠθικοῦ αἰσθήματος, στηρίγματα τῶν νεωτέρων κοινωνιῶν δύο μόνον ἔμειναν ὀρθά: ὁ ΔΗΜΙΟΣ, ὁ τιμωρῶν τὰς εἰς τὴν δικαιοδοσίαν του ὑπαγομένας παρεκτροπὰς, καὶ ἡ ΤΙΜΗ, ἡ ἀναγκάζουσα τὴν κοινωνίαν ν' ἀπολακτίζῃ ἀνηλεῶς τὸν ἔνοχον αἰσχρουργίας, διαφευγούσης τὰ δίκτυα τοῦ ποινικοῦ νόμου. Ἀκριβῶς δ' ἐξετάζοντες τὸ πρᾶγμα θέλομεν εὕρει, ὅτι τὴν ἀμείλικτον ταύτην αὐστηρότητα ἐπιβάλλει ταῖς νεωτέραις κοινωνίαις οὐχὶ ὑπερπλεονάσας τις ζῆλος ἀρετῆς, ἀλλ' αὐτὸ τῆς συντηρήσεώς των τὸ συμφέρον, ἀφοῦ ἡ πεῖρα ἀπέδειξε τὴν ἀνάγκην τοῦ βαρέος τούτου κοινωνικοῦ χαλινοῦ.

Ἐν Ἑλλάδι ὅμως τὴν ἀνάγκην τοῦ τοιούτου χαλινοῦ δὲν ἐνοήσαμεν ἀκόμη. Ἀπρεπὲς βεβαίως ἴσως δὲ καὶ ἄδικον ἤθελεν εἶναι νὰ εἴπῃ τις ὅτι ὁ Ἕλλην στερεῖται τοῦ αἰσθήματος τῆς τιμῆς· οὐδεὶς ὅμως δύναται καὶ ἐν πεποιθήσει νὰ ἰσχυρισθῇ ὅτι τὸν παραβαίνοντα τοὺς νόμους αὐτῆς ἀπολακτίζομεν ὡς ψωραλέον πρόβατον καὶ καταδικάζομεν εἰς κοινωνικὸν θάνατον ὡς ἐν τῇ Δύσει. Ἡμερώτεροι ὄντες καὶ εὐαγγελικώτεροι τῶν Φράγγων «οὐ βουλόμεθα τὸν θάνατον τοῦ ἀσεβοῦς»· ἡ δὲ τοιαύτη ἀνοχὴ ἀναγκάζει ἡμᾶς πολλάκις νὰ παρῳδῶμεν τὸ τοῦ Μολιέρου, λέγοντες

«Il est avec l'honneur des accomodements».

Ἀλλ' ἵνα μή τις νομίσῃ ἡμᾶς κακίζοντας τὰ πάτρια καὶ ὡς νυκτικόρακας θαμβουμένους ὑπὸ τῶν ἀκτίνων τοῦ ἑσπερίου πολιτισμοῦ, σπεύδομεν νὰ περιστείλωμεν ἐντὸς τῶν ἀληθῶν καὶ σεννοτάτων αὐτῆς ὁρίων τὴν καθ' ἡμᾶς ὑπεροχὴν τῶν ξένων ἢ μᾶλλον τὴν μεταξὺ ἡμῶν καὶ ἐκείνων ὑπάρχουσαν διαφοράν.

Βαθύς τις ψυχολόγος τῶν νεωτέρων χρόνων, ὁ Ἰ. Ἰάκωβος Ῥουσσὼ, ἂν δὲν ἀπατώμεθα, θέλων νὰ καταστήσῃ ψηλαφητὴν τὴν ἐσχάτην ἐξαχρείωσιν τοῦ ἀνθρώπου, ἐφεῦρε τὴν γνωστὴν ἐκείνην παραβολὴν τοῦ Μανδαρίνου, ἀποτείνων εἰς τὸν ἀναγνώστην τὴν ἀκόλουθον ἐρώτησιν: «Ἂν δι' ἁπλοῦ νεύματος, κινῶν «τὸν δάκτυλον ἢ καμμύων τὸν ὀφθαλμὸν, ἠδύνασο νὰ φονεύσῃς ἐν ἀποκέντρῳ τῆς Κίνας ἐπαρχίᾳ Μανδαρῖνόν τινα, καὶ ἐκ «τοῦ θανάτου αὐτοῦ νὰ καρπωθῇς ἢ τοὺς θησαυρούς του ἢ τὴν «πλήρωσιν οἵας δήποτε ἐπιθυμίας σου, ἤθελες πράξει τοῦτο ἢ «ὄχι;» Ἡ ἐρώτησις ἀπετείνετο εἰς Γάλλους· ὀλίγοι δὲ, νομίζω, ἐκ τῶν οὕτω ἐρωτωμένων ἤθελον δυνηθῇ ἐν συνειδήσει καὶ ἐν εἰλικρινείᾳ ν' ἀποκριθῶσιν ἀποφατικῶς, προτιμῶντες νὰ πολυχρονίζῃ ὁ Θεὸς τὸν Μανδαρῖνον μᾶλλον ἢ ν' ἀπολαύσωσιν οἱ ἴδιοι τὴν ἐκπλήρωσιν πάσης ἐπὶ τῆς γῆς ἐπιθυμίας των. Παράλογον δὲ εἶναι νὰ ὑποθέσωμεν ὅτι οἱ οὕτω φονεύοντες τὸν Μανδαρῖνον, ἂν εἶχον τὸ μαγικὸν δακτύλιον τοῦ Γύγου, τὸ καθιστῶν ἀόρατον τὸν κτήτορα αὐτοῦ, καὶ ἐστενοχωροῦντο ὑπὸ χρηματικῆς ἀνάγκης, ὑπὸ ἔρωτος ἢ περιεργείας, δὲν ἤθελον θέσει ἐνίοτε τοῦτο ἐν τῷ στόματι, ἵνα ἐπισκεφθῶσιν ἀοράτως χρυσοπληθές τι ταμεῖον, τὰ ἀνάκτορα τοῦ Σουλτάνου ἢ συρτάριον πλῆρες ξένων ἐπιστολῶν.

Ἀφοῦ τοιαύτη εἶναι πανταχοῦ ἡ ἀσθένεια τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως, ποῦ λοιπὸν ἔγκειται ἡ «τιμὴ» καὶ κατὰ τί ἐλαττούμεθα ἡμεῖς τῶν Εὐρωπαίων; Κατὰ τοῦτο, νομίζω· ἐν τῇ Δύσει ἄνθρωπος κατέχων κοινωνικὴν θέσιν, ὅσον δήποτε καὶ ἂν ὑποκρύπτῃ ἐν τῇ καρδίᾳ του βόρβορον καὶ αἰσχρότητα, δὲν θέλει παρασυρθῇ εἰς ἄτιμον πρᾶξιν, εἰ μὴ μόνον ἂν ἔχῃ μαθηματικὴν οὕτως εἰπεῖν βεβαιότητα ὅτι ἀδύνατος εἶναι ἡ ἀνακάλυψις αὐτῆς· διότι γνωρίζει ὅτι, ἂν φωραθῇ αἰσχρουργήσας, ὁ κοινωνικὸς πέλεκυς θέλει ἐπιπέσει βαρὺς καὶ ἀδυσώπητος ἐπὶ τῆς κεφαλῆς του καὶ τ' ὄνομα αὐτοῦ ἐξαλειφθήσεται ἀμετακλήτως ἐκ τῆς βίβλου τῶν ζώντων ἐν τῇ κοινωνίᾳ. Πᾶσαι αἱ θύραι ἔσονται αὐτῷ κλεισαὶ, πάντα τὰ πρόσωπα ἀποσραφήσονται ἀπ' αὐτοῦ καὶ οὐδεμίαν πλέον ἀνθρώπου χεῖρα θέλει ἐγγίσει. Τοιαύτης δὲ ζωῆς μυριάκις ὁ θάνατος προτιμότερος. Παρ' ἡμῖν ἀπ' ἐναντίας, παρ' οἷς ἐπικρατεῖ ἡ ἀνοχὴ, ὁ φόβος τῆς τοιαύτης τιμωρίας εἶναι πολὺ μικρότερος· ἡ ἀτιμωρησία γεννᾷ τὴν ἀναίδειαν· ὅσα ἀλλαχοῦ αἰσχρουργοῦνται ἐν τῷ σκότει διαπράττονται μεσουρανοῦντος τοῦ ἡλίου· ἄνθρωποι οἵτινες πανταχοῦ ἤθελον λογίζεσθαι κοινωνικῶς νεκροὶ πληροῦσι τὰς ἀγυιὰς καὶ τὰς αἰθούσας, καὶ οὐδεὶς ἐνοχλεῖται ὑπὸ τῆς σαπρίας καὶ ἀποφορᾶς τῶν βρυκολάκων τούτων. Ὀλίγα τινὰ παραδείγματα θέλουσι καταστήσει ἔτι μᾶλλον ἐπαισθητὴν τὴν μεταξὺ ἡμῶν καὶ τῶν ἑσπερίων διαφοράν. Τὸ συνταγματικὸν πολίτευμα, καίτοι ὂν τὸ ἄριστον πάντων, ἔχει ὅμως ὡς πᾶν ἀνθρώπινον ἔργον καὶ ἐλαττώματα, ἐξ ὧν τὸ μέγιστον ὅτι ὑποθάλπει τὴν ἀπληςίαν πολυαρίθμου ὁμάδος βουλευτῶν. Οὐδεὶς δύναται οὐδ' ἐπὶ στιγμὴν ν' ἀμφιβάλῃ ὅτι πανταχοῦ ὑπάρχουσι βουλευταὶ πωλοῦντες θέσεις ἀντὶ χρημάτων· οὐδαμοῦ ὅμως ἤθελεν εὑρεθῇ ὁ μὴ προτιμῶν ν' ἀποθάνῃ τῆς πείνης μᾶλλον ἢ νὰ κοσμήσῃ διὰ τῆς ὑπογραφῆς του τὸ ὑπὸ πλείστων ἀθηναϊκῶν ἐφημερίδων δημοσιευθὲν ἐκεῖνο ἔγγραφον, δι' οὗ ἀντιπρόσωπός τις ὑπέσχετο ν' ἀναδείξῃ τινὰ τελώνην ἀντὶ ἑκατὸν δραχμῶν προπληρωτέων.—Ἂν ἡ λῃστεία ἐλυμαίνετο τὴν Γαλλίαν ὡς τὴν Ἑλλάδα, οὐδ' ἀμφιβολίαν ἐπιδέχεται ὅτι ὁ φόβος καὶ ἡ ἀνάγκη ἤθελον ἐπιβάλλει κἀκεῖ πλείστας μετὰ λῃστῶν σχέσεις καὶ συνθηκολογίας· ἀλλ' ἐπίσης ἀναμφίβολον εἶναι ὅτι, ἂν κτηματίας τις ἐκαυχᾶτο ὅτι μεταβαίνει εἰς τὸν ἀγρόν του ἔχων τὸν Κίτσον χωροφύλακα ὄπισθεν τῆς ἁμάξης, ὁ τοιοῦτος ἤθελεν ἀμέσως ῥιφθῇ ἐκ τοῦ παραθύρου ὑπὸ τῶν παρεστώτων· καθότι καὶ ὁ μᾶλλον διεφθαρμένος Γαλάτης, ὁ δυνάμενος τὰ αἴσχιστα ἐν τῷ κρυπτῷ νὰ κακουργήσῃ, ὅταν πρόκειται νὰ ἐκλέξῃ δημοσίᾳ μεταξὺ τῆς ἀσφαλείας του καὶ τῆς τιμῆς, κράζει ἀμέσως «Fais ce que dois, advienne que pourra». — Οὐχ ἧττον ἀναντίῤῥητον τῶν ἀνωτέρω εἶναι ὅτι πανταχοῦ ἄνθρωποι ἀμαθεῖς ἀναβιβάζονται πολλάκις εἰς ἀκαδημαϊκὰς ἕδρας· οὐδεὶς ὅμως ἐν Γαλλίᾳ ὑπουργὸς ἤθελε τολμήσει νὰ παύσῃ καθηγητὴν οἷος ὁ Βερναδάκης, ἵνα δώσῃ τὴν θέσιν του εἰς τὸν Tropman, ἔστω καὶ ἀθῳωθέντα. — «Πανταχοῦ τὰ πάντα», ὡς λέγει ἡ παροιμία, ἀλλ' ἡ ἀναφανδὸν τῶν πάντων ἀνοχὴ μόνον ἐν Ἑλλάδι. Ἵνα καταδείξῃ τις τὴν ἠθικὴν γυμνότητα τῶν ἄλλων κοινωνιῶν, πρέπει νὰ ἱδρώσῃ ἀποσπῶν ἀνὰ ἓν τὰ ῥάκη τοῦ πέπλου, τοῦ καλουμένου τιμὴ, καὶ σκεπάζοντος ἕλκη πονηρότερα ἴσως τῶν ἡμετέρων· προκειμένου ὅμως περὶ ἡμῶν, ἀρκεῖ νὰ φυλλομετρήσῃ ἐπὶ ἡμίσειαν ὥραν δέσμην ἑλληνικῶν ἐφημερίδων καὶ νὰ στρέψῃ γύρω του τὸ βλέμμα, ἵνα ἴδῃ τὴν αἰσχρότητα ἔχουσαν τὴν ἄδειαν νὰ περιφέρεται ὁλόγυμνος εἰς τὰς ἀγυιάς. Ἐντεῦθεν αἱ εὔκολοι θρίαμβοι τῶν Ἀβού, τῶν Φίνλαϋ, τῶν Λαγιάρδων καὶ ὅσοι ἄλλοι δὲν μᾶς ἀγαπῶσι.

Οἱ ἐξεύροντες ν' ἀναγινώσκωσιν ᾐσθάνθησαν βεβαίως μετὰ πόσης ἐνδομύχου ὀδύνης γράφομεν τὰς ἀληθείας ταύτας· περὶ δὲ τῶν ἀγραμμάτων ἢ κακοβούλων ὀλίγον ἡμῖν μέλει.

Οἴκοθεν ἐννοεῖ ὁ ἀναγνώστης, οἷος πλοῦτος ἀριστοφανείου εἰρωνείας δύναται ν' ἀνορυχθῇ ἐκ τοῦ εἰσέτι παρθένου τούτου μεταλλείου τῆς ἀνοχῆς. Ἀληθὲς εἶναι ὅτι πολλὰ ἐπεισόδιά εἰσι δακρύων μᾶλλον ἢ γέλωτος ἄξια. Ἀλλὰ τί τραγικώτερον τῆς ὑποθέσεως τοῦ «Ταρτούφου» ἢ τοῦ «Δανδίνου»; Καὶ ἐν τούτοις ὁ ὑπ' αὐτῶν ἐγερθεὶς γέλως διαρκεῖ δύο ἤδη αἰῶνας καὶ εἰσέτι δὲν ἐκόπασεν. Ἀρίστη, καθ' ἡμᾶς, κωμῳδία εἶναι ἐκείνη, ἐν ᾗ ὑπὸ τὸν γέλωτα διαφαίνονται τὰ δάκρυα τοῦ ποιητοῦ, ὡς ἐν ταῖς παλιμψήστοις μεμβράναις οἱ στίχοι τοῦ Ἀνακρέοντος καὶ τῆς Σαπφοῦς, ὑπὸ τὰ συναξάρια τοῦ μεσαιῶνος. Εἰς τοιαύτην δὲ δύναται, νομίζομεν, νὰ διασκευασθῇ τὸ κατωτέρω πανεπιστημιακὸν ἐπεισόδιον.

Τὸ κάλλιστον τῶν ἀνὰ χεῖρας δραματικων ἔργων, ἡ «Γαμβροῦ πολιορκία», ὑπεβλήθη εἰς τὴν κρίσιν τῶν Ἑλλανοδικῶν κατὰ τὸν ὀλυμπιακὸν ἀγῶνα τοῦ λήξαντος ἔτους. Καὶ πάντες μὲν οἱ ἄλλοι κριταὶ, κρίναντες ὅπως καὶ ἡμεῖς, εὗρον τὸ ἔργον καλὸν καὶ ἄξιον τοῦ ἀπονεμηθέντος βραβείου, εἷς δὲ μόνος, δι' ἰδιοῤῥύθμου πήχεως μετρήσας, διεφώνησε πρὸς τοὺς συναδέλφους του, καὶ οὐκ ἀρκεσθεὶς εἰς τοῦτο ἐδημοσίευσε καὶ μετὰ τὴν στέψιν τοῦ ποιητοῦ, διαμαρτύρησίν τινα, δι' ἧς ἀπονίπτει τὰς χεῖράς του ἀπὸ τῆς βραβεύσεως τοιούτου ἔργου. Περὶ τούτων οὐδὲν ἔχομεν εἰπεῖν· τὰς μειονοψηφίας σεβόμεθα, ἀκόμη καὶ ὅταν τύχωσιν οὖσαι, ὡς ἐπὶ τοῦ παρόντος, μονοψηφίαι, αἱ δὲ γνῶμαι εἶναι ἐλεύθεραι, ἔστωσαν καὶ ἀλλόκοτοι ὡς κώδων ἐπὶ τῆς κορυφῆς μιναρέ. Ἐπαινετέα καθ' ἡμᾶς εἶναι ἴσως καὶ ἡ αὐταπάρνησις τοῦ σοφοῦ καθηγητοῦ, στέρξαντος ἐξ ὑπερβολῆς τεχνοκριτικοῦ ζήλου νὰ γείνῃ ὁπωσοῦν γελοῖος, λακτίζων πρὸς κέντρα, πρὸς ἔργα δηλ. ἔχοντα ὑπὲρ ἑαυτῶν καὶ τῶν κριτῶν καὶ τῶν ἀκροατῶν καὶ τῶν ἀναγνωστῶν καὶ πάσας ἐν γένει τὰς ψήφους, πλὴν μόνης τῆς εἰδικῆς του. Ἀλλὰ ταῦτα οὐδὲν ἔχουσι κοινὸν πρὸς τὴν ὑπόθεσιν τῆς σκοπουμένης κωμῳδίας, μόνος δὲ ὁ ἀκόλουθος ἰσχυρισμὸς αὐτοῦ περὶ τῆς «Γαμβροῦ Πολιορκίας». «Ὁ Κωσάκης ΔΙΑ ΤΑΣ ΕΡΩΤΙΚΑΣ ΑΥΤΟΥ ΣΧΕΣΕΙΣ ΜΕΤΑ ΤΗΣ «ΙΔΙΑΣ ΜΗΤΡΟΣ, δὲν δύναται νὰ [illegible] κωμικὸν πρόσωπον.» * Ἀλλ' ἐν τῇ «Γαμβροῦ Πολιορκίᾳ» δὲν περιέχεται οὔτε ἴχνος, οὔτε σκιὰ, οὔτε φράσις, οὔτε λέξις, οὐδὲ γρῦ περὶ ἐρωτικῶν σχέσεων τοῦ ἥρωος πρὸς τὴν μητέρα του· ὥστε ὁ σοφὸς ἐπικριτὴς ἐλέγχεται οὐχὶ «τὴν ἀλήθειαν τῷ ψεύδει κριτικῆς νόμῳ «συγκαταμιγνὺς», ἀλλὰ πάντῃ πάντως ψευδόμενος, κατὰ μῆκος, ὕψος, πλάτος, πάχος.

Ἐν τῇ πράξει ταύτῃ τοῦ Κ. Καθηγητοῦ καὶ τῇ ἀτιμωρησίᾳ αὐτῆς ἀντανακλῶνται καὶ συνοψίζονται ὡς ἐν κοίλῳ κατόπτρῳ πάντα ὅσα ἀνωτέρω εἴπομεν περὶ τῆς ἀνοχῆς μητρὸς τῆς ἀναιδείας· ἂν δὲ καλῶς τις ἐξετάσῃ, εὑρίσκει ἐν αὐτῇ ἰδιόῤῥυθμόν τι καὶ ὄντως ἐθνικὸν, παρ' ἡμῖν μόνον ἀπαντώμενον. Καὶ τῷ ὄντι, ἀλλαχοῦ οὐδ' ὁ ἐξωλέστατος τῶν ἀνθρώπων ἀποφασίζει νὰ κακουργήσῃ, ἂν δὲν ἔχῃ τοὐλάχιστον τὴν ἐλπίδα ν' ἀποκρύψῃ τὸ ἔγκλημα· ὁ δὲ ἡμέτερος Καθηγητὴς, ὅτε παρίστα ἐν τῇ «Παλιγγενεσίᾳ» τὴν κωμῳδίαν τοῦ Κ. Βλάχου ὡς κατάλληλον νὰ παρασταθῇ ἐν χαμαιτυπείοις, ἐγνώριζε κάλλιστα ὅτι πλὴν αὐτοῦ εἶχον ἐξονυχίσει τὸ ἔργον καὶ οἱ ἄλλοι Ἑλλανοδίκαι, οἵτινες μεγάλως ἤθελον ἐκπλαγῇ μανθάνοντες περὶ τῶν ἐν αὐτῇ οἰδιποδείων ἐρώτων, ἐγνώριζεν ὅτι διδασκομένης καὶ τυπουμένης τῆς κωμῳδίας ἤθελον συναπορήσει πλῆθος θεατῶν καὶ ἀναγνωστῶν· ἐγνώριζε δὲ καὶ τὸν Κ. Βλάχον μὴ συνειθίζοντα νὰ καταπίνῃ ἀγογγύστως τοιαύτας ὕβρεις· ἐν ἑνὶ λόγῳ ἦτο μαθηματικῶς βέβαιος ὅτι τὴν ἐπιοῦσαν θέλει ἐλεγχθῇ ἐν γνώσει καὶ πεποιθήσει συκοφαντήσας. Ἡ βεβαιότης ὅμως αὕτη οὐδόλως ἀνεχαίτισεν αὐτὸν, διότι ἐγνώριζε συγχρόνως ὅτι διὰ τόσον μικρὸν καὶ «σύνηθες πρᾶγμα» * διὰ τὸ ὁποῖον ἐν παντὶ ἄλλῳ τόπῳ,

. . . . . . πολὺς κατὰ πόλιν
Ὑμνοῖθ' ὑπ' ἀστῶν φροιμίοις πολυῤῥόθοις, * *

οὔτε ἡ ὑπόληψίς του κινδυνεύει, οὔτε ἡ ἕδρα του, οὐδ' αἱ μετὰ πολλῶν συναδέλφων σχέσεις του. Πιστεύομεν ὅμως, ὅτι ὁ σοφὸς Καθηγητὴς, ἀναλογιζόμενος τί ἤθελε πάθει ἂν ἔπραττε τοιοῦτόν τι ἐν Γερμανίᾳ, Γαλλίᾳ, Ἀγγλίᾳ ἢ ἀλλαχοῦ, δὲν λησμονεῖ ὁσάκις ἀναβαίνει τὴν ἕδραν του νὰ εὐχαριστῇ ὡς ἀρχαῖος φιλόσοφος τὸν Θεὸν, ὅτι ἐγεννήθη Ἕλλην καὶ ὄχι βάρβαρος.

Ἀλλὰ καὶ ὑπὸ κωμικὴν μόνον ἔποψιν ἐξεταζομένης τῆς πράξεως, δὲν ἤθελεν εἶναι κωμικώτατος ὁ μονόλογος, ὁ παριστῶν τὸν κύριον καθηγητὴν ἐν τῷ σπουδαστηρίῳ του, κρατοῦντα τὸ ὑπὸ κρίσιν χειρόγραφον, ἀφρίζοντα ὑπὸ τῆς ζηλείας ἀνὰ πάντα καλὸν στίχον, ζητοῦντα ψεγάδια καὶ μὴ εὑρίσκοντα καὶ ἐν τῇ ἀμηχανίᾳ του καταφεύγοντα εἰς τὴν εὐφυᾶ ἐφεύρεσιν τῆς αἱμομιξίας, βέβαιον δὲ ὄντα ὅτι θέλει ἐλεγχθῇ συκοφάντης καὶ ἀδιαφοροῦντα περὶ τούτου; Μετὰ τοιοῦτον μονόλογον δὲν ἤθελεν εἶναι λίαν κωμικὸς ὁ διδάκτωρ τῆς αἰσθητικῆς, κηρύσσων ἀπὸ τῆς ἕδρας κατὰ τὸν Cousin, ὅτι τὸ καλὸν εἶναι ἀναπόσπαστον τοῦ ἀγαθοῦ, ἢ εἰσερχόμενος τὸ ἑσπέρας, ἀφοῦ γείνῃ πασίγνωστον τὸ κριτικὸν τοῦτο κατόρθωμα, εἰς αἴθουσάν τινα καὶ εὑρίσκων vis-à-vis εἰς τὸν ἀντίχορον; Κωμικοὶ δὲν ἤθελον εἶναι καί τινες συνάδελφοι αὐτοῦ (ἂν δύνανται νὰ εὑρεθῶσι τοιοῦτοι) συῤῥοφῶντες καφὲν ἐν τῷ ζαχαροπλαστείῳ καὶ γελῶντες διὰ τὸ χαριέστατον κατὰ τοῦ Κ. Βλάχου πονήρευμα, καὶ ἔτι κωμικωτέρα νεᾶνις δημοσίᾳ ἐπὶ τῷ βραχίονι αὐτοῦ στηριζομένη; Πάντων ὅμως τούτων κωμικώτατον βεβαίως σταυρὸς τοῦ Σωτῆρος κρεμαζόμενος εἰς τὸ ἔντιμον αὐτοῦ στῆθος ὡς κατάδικος εἰς τὴν ἀγχόνην.

Τοιαύτην νομίζομεν τὴν ἁρμόζουσαν εἰς τὴν παροῦσαν ἡμῶν κοινωνικὴν κατάστασιν κωμῳδίαν. Καὶ μὴ νομίσῃ τις ὅτι ὁ οὕτω γράφων κινδυνεύει νὰ καταντήσῃ μονότονος. Ἡ παρ' ἡμῖν ἀνοχὴ εἶναι γονιμωτάτη, τὰ δὲ γεννήματα αὐτῆς, καίτοι φέροντα πάντα τὸν ἰδανικὸν τῆς ἀναιδείας τύπον, ἔχουσιν ὅμως ἕκαστον κατὰ τὴν κοινωνικὴν αὐτοῦ θέσιν ἰδιαίτερον κωμικὸν ἅλας, καὶ ἅλας μάλιστα γνησίως ἀττικὸν, δριμὺ δηλ. καὶ χονδροκοπανισμένον, οἷον ἁρμόζει εἰς τὴν ἡμετέραν ἀναλγησίαν. Ὁ ἀξιῶν τὸν τίτλον ἐθνικοῦ ποιητοῦ πρέπει νὰ θυσιάζῃ πολλάκις τὴν ἔμφυτον αὐτῷ λεπτότητα καὶ φιλοκαλίαν εἰς τὴν ἐθνικὴν ἀνάγκην· πρὶν δὲ ἐπιχειρήσῃ νὰ «λεαίνῃ τὴν τραχύτητα τῶν γραμμῶν» διὰ λεπτοῦ ξυστῆρος, πρέπει πρῶτον διὰ βαρείας σφύρας νὰ δώσῃ τὸ ἀπαιτούμενον σχῆμα εἰς τὴν ἄμορφον ὕλην. Ἐξετάζοντες τὴν ἱστορίαν τῶν δραματολογίων βλέπομεν ὅτι πανταχοῦ καὶ πάντοτε οὕτω συνέβη. Ὁ Ἀριστοφάνης προηγήθη τοῦ Μενάνδρου καὶ ὁ Πλαῦτος τοῦ Τερεντίου· ἡ δὲ ἄσπλαγχνος καὶ βάναυσος ἐνίοτε εἰρωνεία τοῦ Μολιέρου κατέστησε δυνατὴν καὶ καταληπτὴν τὴν λεπτότητα τοῦ Musset καὶ τοῦ Feuillet.

Ἂν λοιπὸν ὁ Κ. Βλάχος δὲν ἀρκεῖται θαυμαζόμενος ὡς φιλόκαλος ποιητὴς καὶ ἄπταιστος στιχουργὸς ὑπὸ τῶν εἰδημόνων, ἀλλ' ἀξιοῖ τὸν τίτλον ἐθνικοῦ δραματογράφου, πρέπει νὰ θυσιάσῃ πᾶσαν καλλιλογικὴν μέριμναν εἰς τὴν κοινωνικὴν ἀνάγκην. Παρ' ἐθνικοῦ ποιητοῦ ἀπαιτοῦμεν σήμερον οὐχὶ καλοὺς στίχους καὶ εὐφυολογίας, ἀλλὰ στόμα μεγαλόφωνον, Os magna sonaturus, ὡς ἔλεγεν ὁ Ὁράτιος· θέλομεν ἕκαστον κατὰ τῆς κακίας βέλος, πᾶσαν δηλ. σχεδὸν φράσιν του, νὰ βάφῃ εἰς τὴν χύτραν ἐκείνην τῶν στριγλῶν τοῦ μεσαιῶνος, τὴν περιέχουσαν ἰὸν ἐχίδνης, ἀφέψημα κωνείου, καὶ σίαλον κυνὸς λυσσῶντος. Ἂν ἡ κωμῳδία ἦναι ἀληθῶς «κάτοπτρον τῆς συνηθείας», ὡς θέλει ὁ Κικέρων, δὲν πρέπει ν' ἀντανακλᾷ ἐνδύματα καὶ ψιμμύθια, ἀλλὰ γυμνόνουσα ἡμᾶς καὶ αὐτοῦ τοῦ δέρματος νὰ κατοπτρίζῃ τὴν καρδίαν καὶ τὰ σπλάγχνα καὶ πᾶσαν ἐν αὐτοῖς φαγέδαιναν καὶ σαπρίαν. Ἐν Ἑλλάδι δὲ ἐπιτυχὴς κωμῳδία θὰ ἦτο ἐκείνη, ἥτις ἤθελεν ἀναγκάσει τοὺς ἐλθόντας εἰς χειραψίαν μετ' αἰσχροῦ ἀνθρώπου ἢ ἁπλῶς παρακαθήσαντας αὐτῷ, εὐθὺς μετὰ τὴν παράστασιν νὰ πλύνωσι τὰς χεῖρας καὶ νὰ καπνίσωσι τὰ ἐνδύματά των. Ἓν μόνον ἔχομεν ἀκόμη νὰ ἐνθυμίσωμεν τὸν ποιητὴν, πρὶν ἐπιχειρήσῃ νὰ ἐγείρῃ ἐθνικὸν γέλωτα παρ' ἡμῖν, πρέπει ὁ ἴδιος νὰ κλαύσῃ, κοὶ νὰ κλαύσῃ πικρῶς, ὡς ἔκλαιον ὁ Σαίξπηρ, ὁ Πασχάλης, ὁ Swift, ὁ Μολιέρος καὶ οἱ ἄλλοι ἔξοχοι γελωτοποιοί.

Ἀλλ' αἰσθανόμεθα τύψιν τινὰ συνειδότος τοιαύτας διδόντες συμβουλὰς τῷ φίλῳ ἡμῶν Κ. Βλάχῳ, ἀναλογιζόμενοι, ὅτι ἀκολου-

---

* Ἡ φράσις αὕτη καὶ ἄλλαι τοιαῦται οὐχὶ ὀλίγαι, ἐν αἷς ὅτι ἡ κωμῳδία «ἠδύνατο νὰ παρουσιασθῇ εἰς τὴν σκηνὴν μόνον ἂν οἱ θεαταὶ ἦσαν ἱερόδουλοι τῆς Κορίνθου», περιέχεται ἐν διατριβῇ καταχωρισθείσῃ ἐν τῇ «Παλιγγενεσίᾳ» τῆς 15 Ἰανουαρίου 1871.

* Τοιοῦτόν τι μικρὸν πρᾶγμα συνέβη πρό τινων ἐτῶν ἐν Γαλλίᾳ. Κακόβουλός τις ἐσυκοφάντησε τὸν καθηγητὴν Sée ὡς ἀρνούμενον ἐν ταῖς παραδόσεσιν αὐτοῦ τὴν ὕπαρξιν ἀΰλου ψυχῆς· ὁ συκοφαντηθεὶς διεμαρτυρήθη, τὸ δὲ μικρὸν τοῦτο πρᾶγμα ἔδωκεν ἀφορμὴν εἰς δημοσίαν ἀνάκρισιν καὶ μακρὰν συζήτησιν ἐν τῇ γαλλικῇ Γερουσίᾳ, καθ' ἣν ὁ S. Beuve, ὁ Bonnechose καὶ ἄλλοι ἔξοχοι ῥήτορες ἀνέπτυξαν ὅτι ἄνευ τιμῆς καὶ τιμιότητος ἀδύνατον εἶναι νὰ ὀρθοπηδήσῃ κοινωνία. Μετὰ τὸ πέρας τῆς συνεδριάσεως ταύτης ὁ συκοφάντης, κεκυφὼς ὑπὸ τὴν αἰσχύνην, ἠναγκάσθη νὰ ὁμολογήσῃ ὅτι ἠπατήθη παρακούσας· ἡ δὲ ἀπόπειρα αὕτη ἀπολογίας καταλήγει διὰ τῆς ἀκολούθου ἐκφραστικωτάτης φράσεως; «Αἰσθάνομαι ὅτι, ὅ,τιδήποτε καὶ ἂν εἴπω, εἶμαι χαμένος ἄνθρωπος.» Παρ' ἡμῖν ὅμως «de minimis non curat «praetor.»

** Αἰσχύλου Ἑπτὰ ἐπὶ Θήβας, στίχ. 6.

θῶν αὐτὰς οὐ μόνον τὴν φαιδρότητά του θέλει χάσει, ἀλλὰ καὶ ὡς καλλιτέχνης θέλει ζημιωθῇ, ἀποβάλλων ἀνεπιστρεπτεὶ τὴν ἐλαφρὰν ἐκείνην χάριν, μεθ' ἧς, κωμῳδῶν τὰ γελοῖα, ἅπτεται ἀκροθιγῶς μόνης τῆς ἐπιδερμίδος, ὡς αἱ ἵπποι ἐκεῖναι τοῦ Ἐριχθονίου σκιρτῶσαι ἐπὶ τῆς χλόης

«Ἄκρον ἐπ' ἀνθερίκων καρπὸν θέον οὐδὲ κατέκλον.»

Καὶ τῷ ὄντι ὁ Κ. Βλάχος οὐδὲν ἔχει κοινὸν μετὰ τοῦ Ἀριστοφάνους, Πλαύτου, Μολιέρου καὶ τῶν τοιούτων κοινωνικῶν δημίων· ἀλλ' ἀνήκει εἰς τὴν οἰκογένειαν τῶν Πὼπ, τῶν Βουαλῶ, τῶν Λαχαρπῶν καὶ τῶν ἄλλων διδασκάλων τοῦ καλῶς γράφειν· πολὺ δὲ φοβούμεθα μὴ ἐνιαχοῦ ἠδικήσαμεν αὐτὸν, τὸν πρόλογον αὐτοῦ μᾶλλον ἢ τὰς κωμῳδίας ἔχοντες ὑπ' ὄψιν, καὶ λησμονήσαντες τὸ

«A sa libre nature laissez donc chaque être.»

Ἐνῷ ἀποχαιρετῶμεν τὸ βιβλίον, τὸ φαιδρῦναν τὴν χιακὴν ἐρημίαν, τὸ βλέμμα ἡμῶν πίπτει ἐπὶ τὸ χωρίον ἐκεῖνο τοῦ προλόγου, ἔνθα γίνεται λόγος περὶ τῆς ἠθικῆς παρὰ τοῦ κοινοῦ ἀμοιβῆς τοῦ ποιητοῦ. Ἀλλ' εἶναι τοιαύτη τις ἀμοιβὴ δυνατὴ ἐν Ἑλλάδι, ἡ δὲ δόξα καὶ ἡ δημοτικότης δύνανται ἄρα νὰ στέψωσι καὶ παρ' ἡμῖν ὡς ἀλλαχοῦ φιλολογικὸν ἔργον, ὅσον τέλειον καὶ ἂν ὑποτεθῇ; Ὁσάκις σκεπτώμεθα περὶ τούτων, ταλανίζομεν τοὺς γράφοντας ἑλληνιστὶ, καὶ ὅσῳ καλλίτερα γράφουσι τόσῳ μᾶλλον ἀξιολύπητοι φαίνονται ἡμῖν. Τί εἶναι δημοτικότης; Ἕκαστος δύναται νὰ ὁρίσῃ αὐτὴν ὅπως θέλει, ἀλλ' ἡμεῖς ἐννοοῦμεν αὐτὴν οὕτω μόνον: ὁ Βαλζὰκ περιηγεῖτο μετά τινος φίλου του ἐν Πολωνίᾳ· καταληφθέντες ὑπὸ χιόνος καὶ βροχῆς οἱ δύο ὁδοιπόροι ἐζήτησαν ἄσυλον εἰς ἀπόκεντρόν τινα ἀρχοντικὸν πύργον· ἡ δὲ οἰκοδέσποινα ἔσπευσε, κατὰ τὰ ἐκεῖ ἔθιμα, νὰ προσφέρῃ ἰδίαις χερσὶ εἰς τοὺς ἀγνώστους ἐκείνους ξένους τὸ τζάϊ τῆς φιλοξενίας· ἀλλ' ἐνῷ περιέφερε τὸν δίσκον, ὁ σύντροφος τοῦ κλεινοῦ μυθογράφου ἔτυχε ν' ἀποτείνῃ αὐτῷ τὸν λόγον ἀποκαλῶν «Κύριε Βαλζάκ.» Εἰς τὸ ἄκουσμα ἐκεῖνο ἡ Πολωνὶς, βλέπουσα πρὸ αὐτῆς τὸν γράψαντα τὸν Λαμβέρτην καὶ τὴν Εὐγενίαν Γρανδὲ ὑπὸ τοιαύτης κατελήφθη συγκινήσεως, ὥστε ἐξέφυγε τῆς χειρός της ὁ δίσκος καὶ κατεκυλίσθησαν τὰ φλυζάνια κατὰ γῆς. Τίς δὲν ἤθελε δώσει καὶ στεφάνους, καὶ δάφνας, καὶ ἀγώνια ἆθλα, ἀντὶ τοῦ ἐλαχίστου θρύμματος τῶν θραυσθέντων φλυζανίων τῆς Πολωνίδος!

Ἀλλὰ σπεύδομεν νὰ καταθέσωμεν τὸν κάλαμον, διότι αἰσθανόμεθα ἐγκαταλίποντα τὰ χείλη μας, τὸν σαρκαστικὸν γέλωτα, ὅστις, κατὰ τὴν ἡμετέραν θεωρίαν, μόνος διακρίνει τὸν ἄνθρωπον ἀπὸ τοῦ κτήνους.

Ε. Δ. ΡΟΪΔΗΣ.

Αἱ εἰδήσεις.

Ἡ προαναγγελθεῖσα δευτέρα ἐν Σαλτσβούργῳ τῆς Ἄνω Αὐστρίας συνέντευξις τῶν δύο Αὐτοκρατόρων τῆς Γερμανίας καὶ τῆς Αὐστρίας ἐγένετο, καὶ ἀκριβῶς τὴν προορισθεῖσαν ἡμέραν. Κατὰ τὸ ἐκ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΩΣ τηλεγράφημα τῆς 26 Αὐγούστου (7 Σεπτεμβρίου), τὴν ἑσπέραν τῆς προηγουμένης ἡμέρας τῆς 25 ἀφίχθη εἰς Σαλτσβοῦργον ὁ αὐτοκράτωρ Γουλιέλμος μετὰ τοῦ Βίσμαρκ, συνοδευόμενος ὑπὸ πολυαρίθμου ἀκολουθίας, ἐγένετο δὲ δεκτὸς, ἐν τῷ σταθμῷ τοῦ σιδηροδρόμου, παρὰ τοῦ αὐτοκράτορος τῆς Αὐστρίας Φραγκίσκου Ἰωσὴφ, περιστοιχιζομένου ὑπὸ πολυαρίθμου καὶ ἀπαστραπτούσης χρυσῷ στρατιωτικῆς τε καὶ διπλωματικῆς ἀκολουθίας. Ὁ αὐτοκράτωρ τῆς Αὐστρίας ἔφερε τὴν στολὴν τοῦ πρωσσιακοῦ συντάγματος, οὗ εἶναι ἐπώνυμος ἀρχηγός. Ἀπὸ τοῦ σιδηροδρόμου, οἱ δύο ἡγεμόνες διηθύνθησαν εἰς τὰ ἐν τῷ ξενοδοχείῳ καταλύματά των, ὅπου διέμειναν συνδιαλεγόμενοι ἐπὶ τέσσαρας ὥρας, τὴν δ' ἑσπέραν ἐδόθη ἐν τῷ αὐτοκρατορικῷ ἀνακτόρῳ μέγα γεῦμα. Ἡ δευτέρα συνέντευξις αὕτη, νίκη οὖσα τῆς πολιτικῆς τοῦ Βαϋς, ἐπικυροῖ καθ' ὁλοκληρίαν τὰ πρότερον διαδοθέντα περὶ τῆς κατορθωθείσης συνεννοήσεως τῶν δύο μεγάλων ἠπειρωτικῶν Δυνάμεων τῆς Αὐστρίας καὶ τῆς Γερμανίας. Εἶναι ἀληθὲς, ὅτι, κατὰ τὰ ἐκ Βερολίνου ἀγγέλματα, τὰ φέροντα ὅσον ἔνεστι αὐθεντικὸν τύπον, ἡ προηγηθεῖσα τῆς αὐτοκρατορικῆς συνεντεύξεως συνέντευξις τῶν δύο ἀρχικαγκελαρίων Βίσμαρκ καὶ Βαϋς, καθ' ἣν βεβαίως ἐξωμαλύνθησαν τὰ πάντα, ὅπως κατορθωθῇ ἡ ἐπιδεικτικὴ δευτέρα συνάντησις τῶν δύο ἡγεμόνων, «ἐγένετο ἁπλῶς, ὅπως ἀνταλλαχθῶσιν ἰδέαι τινὲς «καὶ σκέψεις, βεβαιώσασα, ὅτι αἱ κυβερνήσεις τῶν δύο Αὐτο«κρατοριῶν ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ συμφέροντος καὶ ὑπὸ τῆς αὐτῆς εὐ«χῆς ἐμπνέονται, τῆς εὐχῆς ἐγκαρδίου συνεννοήσεως μεταξὺ «Γερμανίας καὶ Αὐστρίας καὶ τῆς παγιώσεως τῆς εἰρήνης ἐν τῇ «Εὐρώπῃ, ὅτι δὲ οὐδέποτε ἐσκοπεῖτο δι' αὐτῆς ἡ συνομολόγησις «συνθηκῶν ἢ συμβάσεων, πρὸς σκοπὸν ὡρισμένον, ὃν ἄλλως τε «οὐδὲν ἐδικαιολόγει ἢ προεκάλει·» τοιαῦτα δὲ εἰσὶ τὰ γραφέντα ἡμιεπισήμως ἐν τῇ Correspendance de Berlin· εἶναι ἀληθὲς ἐπίσης, ὅτι ἡ πρὸς τοὺς ἐν τῷ ἐξωτερικῷ διπλωματικοὺς πράκτορας τῆς Γερμανίας ἐγκύκλιος τοῦ Βίσμαρκ, περὶ τοῦ ἀποτελέσματος τῆς πρώτης συνεντεύξεως τῶν δύο αὐτοκρατόρων, προσπαθεῖ νὰ βεβαιώσῃ, ὅτι «ἡ συνεννόησις τῆς Γερ«μανίας καὶ τῆς Αὐστρίας οὐδένα ἐπιθετικὸν σκοπὸν ἔχει, ἀλλὰ «τοὐναντίον σκοπεῖ νὰ προσεταιρίσηται ἀλλήλοις πάντα τὰ «εὐρωπαϊκὰ Κράτη, ὅπως παγιώσῃ καὶ ἀσφαλίσῃ τὴν εἰρήνην «ἐν τῇ Εὐρώπῃ»· ἀλλ' ὅμως δυσκόλως δύναταί τις νὰ παραδεχθῇ, ὅτι δὲν προῆλθον αἱ δύο κυβερνήσεις τῆς Αὐστρίας καὶ τῆς Γερμανίας εἰς θετικωτέραν τινὰ συνεννόησιν, ὅτι δὲν κατετέθησαν τὰ συμπεράσματα τῶν συνδιασκέψεων αὐτῶν ἐν ἐγγράφῳ τινὶ, καὶ ὅτι δὲν ἀνελήφθησαν ἀμοιβαίως ὑποχρεώσεις, ἔστω καὶ πρὸς γενικόν τι τέλος, οὐχὶ δὲ πρὸς σκοπὸν ὡρισμένον. Ὁπωσδήποτε τὸ γεγονὸς τῆς συμπνοίας καὶ τῆς ἑνώσεως τῶν δύο μεγάλων ἠπειρωτικῶν Δυνάμεων τῆς Εὐρώπης εἶναι τετελεσμένον, πανηγυρικῶς κεκηρυγμένον, δύναται δὲ ἀ θεωρηθῇ, ὡς ἐγγύησις ἀσφαλὴς τῆς διατηρήσεως τῆς τάξεως ἐν τῇ Εὐρώπῃ, κατὰ τῶν ἐνδεχομένων ἀποπειρῶν τῶν κομμάτων τῆς ἀνατροπῆς, ἅτινα, ὡς ἔχουσι τὰ πράγματα σήμερον ὀφείλουσι μᾶλλον νὰ φοβῶνται αἱ κυβερνήσεις καὶ τὰ Κράτη, ἢ τὰς ἐπιθέσεις ἐκ τῶν γειτόνων αὐτοῖς.

Ἡ γαλλικὴ ἐθνοσυνέλευσις παρεδέχθη τὴν πρότασιν τοῦ Claude, ὅπως ὁλόκληρον τὸ γαλλικὸν ἔθνος ὑποστῇ τὰς ἐκ τοῦ πολέμου ζημίας, ἐπεψηφίσατο δὲ καὶ τὸ ὑπὲρ τῆς πόλεως τῶν Παρισίων αἰτηθὲν δάνειον τῶν 350,000,000 φράγκων.

Κατὰ τὰς πιθανωτέρας πληροφορίας, ἡ ἐθνικὴ Συνέλευσις ἔμελλε ν' ἀποχωρήσῃ τὴν 5 (27) Σεπτεμβρίου, διατελέσῃ δὲ ἀργοῦσα μέχρι τῆς 16 (28) Νοεμβρίου.

Τὸ ἐν Βερσαλλίαις στρατιωτικὸν δικαστήριον κατεδίκασεν εἰς τὴν θανατικὴν ποινὴν τρεῖς ἐκ τῶν ἐπὶ διὰ πετρελαίου πυρπολήσει τῶν Παρισίων κατηγορηθεισῶν γυναικῶν.

Τηλεγράφημα ἐκ ΠΑΡΙΣΙΩΝ τῆς 25 (6 7βρίου) διέψευσε τὰς διαδοθείσας φήμας, περὶ διενέξεων σφοδρῶν τοῦ Τιὲρ πρὸς τὸν πρέσβυν τῆς Ἰταλίας Νίγραν. Οὐχ ἧττον νεώτερον τηλεγράφημα ἀνήγγειλεν, ὡς ἐπικειμένην ἀφεύκτως τὴν ἀνάκλησιν τοῦ τελευταίου, καὶ τὴν δι' ἑτέρου προσώπου ἀντικατάστασίν του. Ἀληθῶς αἱ πρὸς τὴν Ἰταλίαν σχέσεις τῆς Γαλλίας, μετὰ τὴν ἀτυχῆ καὶ ἄφρονα συνεδρίασιν τῆς 10 (22) Ἰουλίου, δὲν διατελοῦσιν εὐχάριστοι· ὁσημέραι δ' ἐπιτείνεται ἐν τῇ Ἰταλίᾳ ἡ κατὰ τῆς Γαλλίας ἔχθρα καὶ ἡ πρὸς αὐτὴν δυσπιστία. Ἡ δὲ κατεπειγόντως παρὰ τῆς ἰταλικῆς κυβερνήσεως ἀποφασισθεῖσα, ὅπως ἀπὸ τῆς Βουλῆς ζητηθῇ, ἔκτακτος πίστωσις 45,000,000 φράγκων πρὸς ὀχύρωσιν τῆς Ῥώμης καὶ τῆς Σιβιτταβέκιας. 25,000,000 πρὸς ὀχύρωσιν τῶν Ἄλπεων, καὶ 80,000,000 πρὸς συμπλήρωσιν τῶν ὀχυρωμάτων τοῦ ἄλλου βασιλείου τῆς Ἰταλίας, εἶναι ἀρκούντως ἐκφραστικὴ τῶν διαθέσεων αὐτῆς, ἀπέναντι τῆς ἀπειλησάσης αὐτὴν γείτονος.

Αἱ ἐνέργειαι τῆς Διεθνοῦς ἀναφαίνονται εἰς πολλὰ τῆς Εὐρώπης μέρη. Ἐν τῷ Βελγίῳ ἐπῆλθεν ἀπόστασις τῶν ἐργατῶν εἰς πολλὰ μεταλλεῖα καὶ εἰς πολλὰ βιομηχανικὰ καταστήματα. Ἐπίσης ἡ ἐργοστασία ἐπεκτείνετο πρὸς τὰ ἀρκτῷα τῆς Ἀγγλίας μέρη.

Κατὰ τηλεγράφημα ἐκ ΒΕΡΟΛΙΝΟΥ, ἡ ἡμιεπίσημος «Σταυροφόρος Ἐφημερὶς» ἀναγγέλλει, ὅτι, ἀπευθυνθείσης τῆς Ῥουμουνικῆς Κυβερνήσεως διὰ διακοινώσεως ἰδιαιτέρας πρὸς τὴν Γερμανικὴν Κυβέρνησιν, ἡ τελευταία ὑπέμνησε τῇ Ῥουμουνίᾳ, ὅτι, οὖσα Κράτος ἡμιανεξάρτητον, δὲν κέκτηται τὸ δικαίωμα τῶν ἀμέσων διπλωματικῶν σχέσεων πρὸς τὰς ξένας Δυνάμεις. Τὴν αὐτὴν πρὸς τὴν Ῥουμουνίαν ἀπάντησιν ἔδωκε καὶ ἡ Πύλη.

Εἰς τὸ ἰταλικὸν ὑπουργεῖον ἐγένετο μεταῤῥύθμισίς τις, διορισθέντος ὑπουργοῦ τῶν δημοσίων ἔργων τοῦ Devincanzi καὶ τῶν ναυτικῶν τοῦ Ribotti. Νομάρχης δὲ τῆς Ῥώμης διωρίσθη ὁ Gadda.

ΥΣΤΕΡΟΓΡΑΦΟΝ Α'. Τηλεγράφημα νεώτερον ἐκ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΩΣ τῆς 27 (8 Σεπτεμβρίου), ἀναφέρει, ὅτι κατὰ τὰς ἐκ Σαλτσβούργου νεωτέρας καὶ ἐκ πηγῆς ἀσφαλοῦς εἰδήσεις, ἡ συμφωνία καὶ ἡ συνεννόησις ἐπῆλθε τελεία μεταξὺ τῆς Αὐστρίας καὶ τῆς Γερμανίας. Ὡς ἀποτέλεσμα δὲ τῆς συνεντεύξεως τῶν δύο αὐτοκρατόρων θεωρεῖται βέβαιον, ὅτι συνεφωνήθη, ἵνα ἀπὸ κοινοῦ ἐξετάζωνται παρὰ τῶν δύο Κρατῶν πάντα τὰ ἐν τῷ μέλλοντι ἐνδεχόμενον νὰ προκύψωσι πολιτικὰ ζητήματα· ἐπίσης συνεφωνήθη, ὅπως ληφθῶσι μέτρα κατὰ τῶν ἐνεργειῶν τῆς Διεθνοῦς Ἑταιρίας καὶ ἀπὸ κοινοῦ ἀντιστῶσιν αἱ δύο Κυβερνήσεις κατὰ τῶν παρ' αὐτῆς ἐπιχειρηθησομένων τυχὸν θετικῶν λύσεων τῶν κοινωνικῶν ζητημάτων.

Θεωρεῖται ὡς πιθανὴ ἡ ἐπὶ τῆς προτάσεως τοῦ Ravinel συμφωνία τῆς γαλλικῆς Κυβερνήσεως μετὰ τῆς Συνελεύσεως. Κατὰ τὰ ᾀδόμενα, ἀπεφασίσθη, ἵνα ὁρισθῇ, ὅτι ἡ Συνέλευσις θὰ μείνῃ προσωρινῶς ἐν Βερσαλλίαις, οὐχὶ δὲ ὁριστικῶς.

Ἡ χολέρα ἠλαττοῦτο ἐν τῇ Πρωσσίᾳ.

Ἡ εἰς τὸ τουρκικὸν δάνειον ἐγγραφὴ ἔκλεισε τὴν 27 ἐν Λονδίνῳ, ἀλλὰ δὲν σημειοῦται, ὑπὸ τίνας ὅρους· φαίνεται, ὅτι ἀπέτυχεν.

ΥΣΤΕΡΟΓΡΑΦΟΝ Β'. Νεώτερον ἐκ ΠΑΡΙΣΙΩΝ τηλεγράφημα τῆς 27 (8 Σεπτεμβρίου) ἀναγγέλλει τὰ ἑπόμενα:

α) Ὅτι, συνεπείᾳ τῶν ἐν Βερσαλλίαις διαπραγματεύσεων πρὸς τὴν Γερμανίαν, θεωρεῖται προσεχὴς ἡ ἀπὸ τῶν γερμανικῶν στρατῶν ἐκκένωσις τῶν κατεχομένων γαλλικῶν νομῶν.

β) Ἐν τῇ Ἐθνικῇ Συνελεύσει ὁ ἐπὶ τῆς δικαιοσύνης ὑπουργὸς Dufaure ἀνήγγειλεν, ὅτι ἡ Κυβέρνησις δέχεται τὴν περὶ ἐγκαταστάσεως ὁριστικῶς τῆς ἕδρας τῆς κυβερνήσεως καὶ τῆς Συνελεύσεως ἐν Βερσαλλίαις πρότασιν τοῦ Ravinel, ὡς ἐτροποποιήθη παρὰ τοῦ Target, ἤτοι τὴν κατάργησιν τῆς δευτέρας παραγράφου τοῦ πρώτου ἄρθρου αὐτῆς, τῆς ὁριζούσης τὴν ἄμεσον ἐν Βερσαλλίαις ἐγκατάστασιν τῶν δημοσίων γραφείων. Ὁ Dufaure εἶπεν, ὅτι ἡ κυβέρνησις προτείνει ταῦτα, διότι οὐδόλως ἐπιθυμεῖ οὔτε τὸ μέλλον νὰ ὑποχρεώσῃ, οὔτε ν' ἀποδειχθῇ θέλουσα τὸν ἀποκλεισμὸν τῆς Συνελεύσεως ἀπὸ τῶν Παρισίων. Ἡ Συνέλευσις, μετὰ πολλὰς συζητήσεις, παρεδέχθη διὰ ψήφων 366 κατὰ 313 τὴν παράγραφον, ὁρίζουσαν, ὅτι ἡ Συνέλευσις, ἡ ἐκτελεστικὴ ἐξουσία καὶ οἱ ὑπουργοὶ θέλουσιν ἐξακολουθήσει ἑδρεύοντες ἐν Βερσαλλίαις. Εἶτα ἡ Συνέλευσις, διὰ ψήφων 332 καθ' 190, ἐπεψηφίσατο τὸ σύνολον τοῦ νομοσχεδίου τούτου. Οἱ δεύτεροι ἀριθμοὶ οὗτοι ἀποδεικνύουσιν, ὅτι πολλοὶ ἀπέστησαν ἀπὸ τῆς ψηφοφορίας πληρεξούσιοι.

γ) Ὁ αὐτοκράτωρ τῆς Γερμανίας ἀνεχώρησε τὴν 27 (8 Σεπτεμβρίου) ἐκ Σαλτσβούργου, ἀπερχόμενος εἰς τὸ Μόναχον τῆς Βαυαρίας.

ΔΙΑΦΟΡΑ.

Ὁ Βασιλεὺς ἡμῶν, μετὰ αἴσιον ἐκ Βενετίας πλοῦν, ἀφίχθη, περὶ τὸ μεσονύκτιον τῆς 25 πρὸς τὴν 26 Αὐγούστου, ἤτοι τὴν τελευταίαν Τετράδην, εἰς Κέρκυραν. Ἀμέσως τὴν πρωΐαν ἀνήγγειλε τὴν ἄφιξίν του τῷ πρωθυπουργῷ Κ. Κουμουνδούρῳ, διὰ τοῦ ἑπομένου τηλεγραφήματος:

«ΚΕΡΚΥΡΑ, 26 Αὐγούστου 1871. Χθὲς περὶ τὸ μεσονύ«κτιον ἔφθασα εἰς Κέρκυραν. Νομίζω ἐμαυτὸν εὐτυχῆ, διότι «αἰσίως ἐπανῆλθον εἰς τὴν ἀγαπητήν Μου Ἑλλάδα, ἧς ἡ εὐ«ημερία εἶναι ὁ μόνος τῆς ψυχῆς Μου πόθος. Μετ' οὐ πολὺ «θὰ ἦμαι εἰς τὴν πρωτεύουσαν.

«ΓΕΩΡΓΙΟΣ.»

Κατὰ πᾶσαν πιθανότητα, ὁ Βασιλεὺς μεθ' ὅλης τῆς οἰκογενείας αὐτοῦ ἀφικνεῖται εἰς τὰς Ἀθήνας, ἐντὸς τῆς ἀρξαμένης ἑβδομάδος.

Ὁ Βασιλεὺς ἡμῶν, κατερχόμενος εἰς τὴν Ἑλλάδα, διῆλθε διὰ τοῦ Γκασταΐν, ἐπεσκέφθη δὲ τὸν αὐτόθι ἐπὶ λουτροῖς διατρίβοντα αὐτοκράτορα τῆς Γερμανίας. Ἡ ἐν Γκασταΐν μετάβασις τοῦ Βασιλέως ἡμῶν ἐγένετο γνωστὴ μόνον διὰ τηλεγραφήματος, καταχωρισθέντος ἐν ταῖς ἐφημερίσι τῆς Τεργέστης καὶ τῆς Κωνσταντινουπόλεως, οὐδὲν δὲ περὶ αὐτῆς, ἢ πρότερον ἢ μετ' αὐτὴν, τελεσθεῖσαν, ἀνηγγέλθη ἀπ' εὐθείας εἰς τὸ ὑπουργεῖον, καὶ τοῦτο ἐξωδίκως μαθὸν τὰ γενόμενα.

Τὸν Ἀαλῆ Πασᾶν διεδέχθη εἰς τὴν θέσιν τοῦ Μεγάλου Βεζύρου ὁ Μαχμοὺδ Νεδὶμ Πασᾶς, ὑπουργὸς ἐπὶ τῶν ναυτικῶν, φέρων τὸν τίτλον μουσίρου καὶ βεζύρου. Ἡ κηδεία τοῦ ἀποβιώσαντος Βεζύρου ἐγένετο τὴν ἐπομένην τῆς ἀποβιώσεώς του ἡμέραν, πανηγυρικωτάτη καὶ μεγαλοπρεπὴς, ἀπείρου συῤῥεύσαντος εἰς αὐτὴν πλήθους. Οἱαιδήποτε τιμαὶ καὶ οἱαιδήποτε ἐκφράσεις λύπης ἐκ μέρους τῆς Ὀθωμανικῆς Αὐτοκρατορίας, ἐπὶ τῇ ἀπωλείᾳ τοῦ Ἀαλῆ Πασᾶ, εἰσὶ καὶ εὔλογοι καὶ δεδικαιολογημέναι· διότι ἀληθῶς ὑπῆρξεν ἐκ τῶν σπανίων ἀνδρῶν, τῶν πολλαχῶς καὶ πολυτρόπως ὑπὲρ τῆς Πατρίδος του ἐργασθέντων καὶ ἐπιφανεῖς προσενεγκόντων αὐτῇ ὑπηρεσίας· ὁμολογητέον δὲ, ὅτι ἡ πρὸς τὰ ἐν τῇ Τουρκίᾳ χριστιανικὰ φῦλα πολιτεία τοῦ Ἀαλῆ Πασᾶ ὑπῆρξε νοήμων καὶ εὐλαβὴς εἰς τὰ πολλά.

Τηλεγράφημα ἐκ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΩΣ, τῆς χθὲς Κυριακῆς 29 (10 Σεπτεμβρίου) ἀναγγέλλει ὅτι ὑπουργὸς ἐπὶ τῶν ἐξωτερικῶν τῆς Τουρκίας διωρίσθη ὁ Σερβὲρ Ἐφένδης, προαχθεὶς συνάμα καὶ εἰς τὸν βαθμὸν τοῦ Πασᾶ.

Καὶ ἕτερος σημαντικὸς ἀνὴρ τῆς Τουρκίας ἀπεβίωσε, δύο ἡμέρας μετὰ τὸν Ἀαλῆ, ὁ ἄνευ χαρτοφυλακείου ὑπουργὸς καὶ πολλάκις βεζυρεύσας Κυπρισλῆ Μεχεμὲτ Πασᾶς, ὁ ἀπό τινων ἡμερῶν τὰ λοίσθια πνέων. Εἰς τὸ ἐπὶ τῶν στρατιωτικῶν ὑπουργεῖον, ἀντὶ τοῦ Ἀβνῆ Πασᾶ, διωρίσθη ὁ Ἐσσὰδ Πασᾶς, πρώην ἀρχηγὸς τῆς αὐτοκρατορικῆς φρουρᾶς καὶ βαλῆς τοῦ Ὑέμεν.

Ἀτμοκίνητον ἀμερικανικὸν, τὸ «Westfield», ἀνῆκον εἰς τὴν τάξιν τῶν ἐπὶ διασκεδάσει πλοίων, εὐμέγεθες δὲ, κατεστράφη, καθ' ἣν στιγμὴν, ἀποκοπτομένου τοῦ μετὰ τῆς προκυμαίας συνδέοντος αὐτὸ κάλω, ἐξέπλεεν ἐκ Νέας Ὑόρκης. Διαῤῥαγέντων τῶν λεβήτων αὐτοῦ, ἀνετινάχθη ὁλόκληρον εἰς τὸν ἀέρα, θραυσθὲν εἰς μυρία τὸ πλεῖστον τεμάχια, μετά τινα λεπτὰ δὲ τὰ λείψανα αὐτοῦ ἐβυθίζοντο εἰς τὸν πυθμένα. Ἐκ τῶν ἐπιβαινόντων αὐτοῦ ἐθανατώθησαν οἰκτρῶς διακόσιοι καὶ δεκαέξ, μετὰ βίας δὲ καὶ ὡς ἐκ θαύματος ἐσώθησαν οἱ ἐπίλοιποι τῶν ἐπιβατῶν, σπευσασῶν ἀπὸ τῆς προκυμαίας τῶν λέμβων· Ἐκ τῆς γενομένης ἀνακρίσεως προκύπτει, α) ὅτι ὁ λέβης, καίτοι κριθεὶς ἀρκούντως στερεὸς παρὰ τοῦ ἐπιθεωρητοῦ τῶν Ἡνωμένων Κρατῶν, ὅτε ἐσχάτως τὸν ἐπεσκέφθη, οὐχ ἧττον ἦγεν ἡλικίαν ἐννέα ἐτῶν, ἐπὶ τοσοῦτον δὲ ἦν ὠξυδωμένος καὶ λελεπτυμένος εἴς τινα μέρη, ὥστε ἐγένετο χρεία νὰ τεθῶσι πλάκες νέαι· β) ὅτι ἡ πίεσις, ἥτις, κατὰ τοὺς Κανονισμοὺς, δὲν ἔπρεπε νὰ ἦναι μείζων τῶν 25 λιτρῶν κατὰ τετραγωνικὸν δάκτυλον, πολλάκις ἤχθη εἰς πίεσιν λιτρῶν 29, ἐνίοτε δὲ καὶ 36· γ) ὅτι ὁ μηχανικὸς δὲν ἦτον εἰς τὴν θέσιν του, καθ' ἣν στιγμὴν ἐπῆλθε τὸ δυστύχημα.

Ἀναγράφοντες τὸ δυστύχημα τοῦτο, παρακαλοῦμεν τοὺς τόσῳ σφοδρῶς ἐπιτιθεμένους κατὰ τῆς Ἑλληνικῆς Ἀτμοπλοϊκῆς Ἑταιρίας νὰ μὴ λησμονῶσιν, ὅτι τὰ ἀτυχήματα εἰσὶ κοινὰ, καὶ ὅτι ἀφοῦ εἰς μεγάλα καὶ πλούσια καὶ ἠσκημένα ἔθνη συμβαίνουσι συμφοραὶ, ἐξ ἀμελείας ἀδικαιολογήτου, δὲν πρέπει νὰ ἐπιπίπτωμεν τόσῳ σφοδροὶ κατ' ἐλλείψεων ἡμετέρων, πολλῷ ἀπεχουσῶν τῶν παρὰ τῆς ἐν Νέᾳ Ὑόρκῃ ἀνακρίσεως βεβαιωθεισῶν, ἐπὶ τῆς ἐκρήξεως τοῦ ἀμερικανικοῦ ἀτμοκινήτου. Εὐτυχῶς τοιαῦτα ἀτυχήματα δὲν συνέβησαν ἐν τοῖς ἑλληνικοῖς ἀτμοπλοίοις, οὔτε ἐκ μέρους τῶν διευθυνόντων αὐτὰ τοιαύτη παρετηρήθη ποτὲ ἀκηδεία ἢ ῥαθυμία, οἵα ἐβεβαιώθη ἐν τῇ Ἀμερικῇ.

Τινὲς ἐκ τῶν ἐν ταῖς ἐπαρχίαις συναδέλφων παραπονοῦνται, διότι δὲν ἀποστέλλομεν εἰς αὐτὰς τὸ ἡμέτερον φύλλον ἐπ' ἀνταλλαγῇ. Αἱ συνάδελφοι αὗται δὲν πρέπει νὰ ἀποδώσωσι τὸ τοιοῦτον εἰς αἴσθημά τι, διάφορον τοῦ πραγματικοῦ. Ἐὰν ἀποφασίσωμεν νὰ ἀνταλλάσσωμεν πρὸς πάσας τὰς ἐφημερίδας τῶν ἐπαρχιῶν, θὰ ὑποχρεωθῶμεν ν' ἀποστέλλωμεν ὑπὲρ τὰ πεντήκοντα φύλλα δὶς τῆς ἑβδομάδος. Εἰς δαπάνην τοιαύτην, ζημιοῦσαν καὶ ἄλλως τὰς μεγάλας ἐφημερίδας, δὲν νομίζομεν, ὅτι ἐσμὲν ὑπόχρεοι νὰ ὑποβληθῶμεν. Τόσῳ δὲ ἧττον δικαιοῦνται τινὲς ἐκ τῶν ἐπαρχιακῶν ἐφημερίδων ν' παραπονῶνται, ὅσῳ, ἀντὶ τῶν δύο μεγάλων φύλλων, ἅτινα ἡμεῖς ἀποστέλλομεν καθ' ἑκάστην ἑβδομάδα, μόλις ἀνὰ δεκαπενθημερίαν θὰ λαμβάνωμεν ἓν τμῆμα χάρτου εἰς τέταρτον, ὑπὲρ τὸ ἥμισυ πληρούμενον δικαστικῶν πλειστηριασμῶν. Αἱ ἀνταλλαγαὶ γίνονται ἐπὶ ὅροις ἴσοις. Οὕτω οὐδεμία τῶν εὐρωπαϊκῶν ἐφημερίδων συγκατανεύει νὰ ἀνταλλάσσῃ πρὸς τὰς ἑλληνικὰς, αἵτινες ἐκ τούτου δὲν παρεπονέθησαν· διότι ἐκεῖναι μὲν ἐκδίδονται καθ' ἑκάστην καὶ εἰς μεῖζον σχῆμα, αἱ ἡμέτεραι δὲ μόλις δὶς τῆς ἑβδομάδος.